

# Social- försäkringen i siffror 2010



Försäkringskassan

**Social-  
försäkringen  
i siffror  
2010**

Försäkringskassan 2010  
ISSN: 1650-2248  
ISBN: 978-91-7500-362-7  
Grafisk produktion: Kristina Malm  
Tryckeri: Davidsons Tryckeri AB

Försäkringskassan  
Huvudkontoret  
103 51 Stockholm  
Telefon 08-786 90 00  
E-post: [huvudkontoret@forsakringskassan.se](mailto:huvudkontoret@forsakringskassan.se)  
Läs mer om socialförsäkringen på Försäkringskassans  
hemsida [www.forsakringskassan.se](http://www.forsakringskassan.se)

Socialförsäkringen i siffror 2010 kan beställas via  
Försäkringskassans hemsida [www.forsakringskassan.se](http://www.forsakringskassan.se).  
Priset är 120 kronor exklusive moms och porto.

## Förord

Socialförsäkringen är ett naturligt inslag i de flestas liv. Den har stor betydelse inte bara för människors trygghet och välfärd utan också för samhällsekonomin. Den omfattade år 2009 cirka 481 miljarder kronor, eller motsvarande 15 procent av bruttonationalprodukten (BNP).

Försäkringskassan ger årligen ut *Socialförsäkringen i siffror* som syftar till att med statistik och kommentarer redovisa ett antal försäkringar och bidrag som Försäkringskassan administrerar.

Socialförsäkringen beskrivs här i tabeller, diagram och kartor utifrån områdena socialförsäkringens omfattning och finansiering, registrerade försäkrade, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning samt annan utbetalning.

Många medarbetare på Försäkringskassan har deltagit i arbetet med *Socialförsäkringen i siffror 2010*. Jacob Stavstedt har författat kapitlet om socialförsäkringens finansiella omfattning och Marie Mulder har varit redaktör för publikationen.

Stockholm i november 2010

Adriana Lender  
Generaldirektör

## **Socialförsäkringens finansiella omfattning 8**

Socialförsäkringens utgifter **8**

Socialförsäkringens finansiering **13**

## **Registrerade försäkrade 15**

## **Ekonomisk trygghet för familjer och barn 18**

Föräldrapenning **18**

Jämställdhetsbonus **22**

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn **23**

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption **26**

Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar **28**

Havandeskapspenning **29**

Barnbidrag **30**

Vårdbidrag **32**

Underhållsstöd **36**

Bostadsbidrag **38**

## **Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning 40**

Sjukpenning **40**

Arbetslivsinriktad rehabilitering **44**

Sjukersättning och aktivitetsersättning **46**

Ohälsotalet **51**

Bostadstillägg till personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning **52**

Arbetsskadeersättning **54**

Närståendepenning **56**

Tandvård **57**

Handikappersättning **60**

Assistansersättning **62**

Bilstöd **64**

## **Annan utbetalning 66**

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning **66**

## **Publicerat av Försäkringskassan 68**

## Inledning

Den svenska socialförsäkringen syftar till att ge ekonomisk trygghet under livets olika skeden och omfattar alla som bor eller arbetar i Sverige. I de delar av socialförsäkringen som Försäkringskassan administrerar ingår främst försäkringar och bidrag som betalas ut till barnfamiljer, till sjuka och till personer med funktionsnedsättning. Från och med januari 2010 administrerar Pensionsmyndigheten försäkringar och bidrag som betalas ut till pensionärer.

År 2009 var socialförsäkringens utgifter 481 miljarder kronor, vilket motsvarade närmare 15 procent av BNP. Lite mer än hälften av utgifterna gick till ålderspensionärer och efterlevande, närmare en tredjedel till sjuka och funktionshindrade och resterande del till barn och familjer samt till administration.

Socialförsäkringen beskrivs i *Socialförsäkringen i siffror 2010* i tabeller, kartor och diagram utifrån områdena socialförsäkringens omfattning och finansiering, registrerade försäkrade, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning samt annan utbetalning. Några av de mått som beskrivs för ett antal försäkringar och bidrag är antal mottagare, utbetalt belopp och genomsnittlig ersättning.

Försäkrade har olika behov av socialförsäkringen och nyttjar den på olika sätt. Därför redovisas statistiken fördelat på kön och ålder, samt i vissa fall på födelseregion och län.

Innehållet i *Socialförsäkringen i siffror 2010* har förändrats jämfört med tidigare år. Till exempel har ett flertal nya tabeller och diagram tillkommit för att bättre spegla utfallet för de försäkringar och bidrag som inkluderas. Därutöver inkluderas inte längre statistik om försäkringar och bidrag som betalas till pensionärer. Denna statistik kan i stället hittas på Pensionsmyndighetens hemsida, [www.pensionsmyndigheten.se](http://www.pensionsmyndigheten.se). Undantag är i kapitlet Socialförsäkringens finansiella omfattning där utgifter för försäkringar och bidrag som betalas ut till pensionärer fortfarande inkluderas.

På Försäkringskassans hemsida, [www.forsakringskassan.se](http://www.forsakringskassan.se), finns en PDF-version av *Socialförsäkringen i siffror 2010* samt ett diagramunderlag som länkar till den underliggande statistiken. Ytterligare statistikuppgifter finns även på Försäkringskassans hemsida för officiell och annan statistik, <http://statistik.forsakringskassan.se/>. Frågor om statistiken kan också ställas per e-post till [statistikenheten@forsakringskassan.se](mailto:statistikenheten@forsakringskassan.se).

## Läsanvisningar

Retroaktiva beslut, omprövningar, indrag med mera kan göra att statistik som tas ut vid olika tillfällen från Försäkringskassans datalager STORE skiljer sig något åt. Därmed kan uppgifter om till exempel antal mottagare som redovisas i *Socialförsäkringen i siffror 2010* skilja sig något från vad som har redovisats i andra sammanhang.

Alla uppgifter om utgifter, medelbelopp, antal dagar i medeltal med mera är avrundade. Totaluppgifter eller uppgifter för samtliga individer bygger däremot på beräkningar av icke-avrundade värden.

För beräkning av storleken på inkomstrelaterade dagarsättningar vid till exempel sjukpenning, havandeskapspenning och föräldrapenning multipliceras ersättningsnivån (80 eller 75 procent) med en så kallad omräkningsfaktor som år 2009 är 0,97. Nivån på omräkningsfaktorn fastställs av riksdagen. Ersättningen vid inkomstrelaterade dagarsättningar är därför knappt 80 eller 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten.

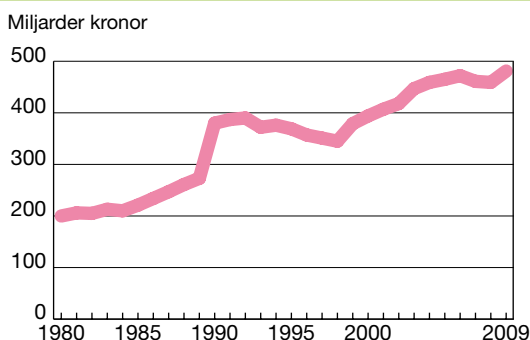
Diagrammet "Andel av befolkningen med sjukersättning eller aktivitetsersättning per födelseregion i december 2009" har åldersstandardiserats. Detta eftersom åldersstrukturen varierar för olika födelseregioner, vilket är viktigt att ta hänsyn till då förekomsten av sjukdom varierar med ålder. En åldersstandardisering innebär att åldersstrukturen har justerats att bli lika för olika födelseregioner.

För varje försäkring och bidrag som är inkluderad i *Socialförsäkringen i siffror 2010* finns en regelruta som beskriver regelverket för samma år som statistiken avser, det vill säga för år 2009. Denna regelruta ska på ett överskådligt och lättbegripligt sätt hjälpa läsaren att sätta statistiken i sitt sammanhang och är inte att betrakta som ett formellt regelverk för den försäkring eller bidrag den avser. I de fall där regelverket har ändrats under året redovisas de regler som gällde senast under det aktuella året. Formell information om regelverket finns på Försäkringskassans hemsida, [www.forsakringskassan.se](http://www.forsakringskassan.se).

## Socialförsäkringens finansiella omfattning

### Socialförsäkringens utgifter

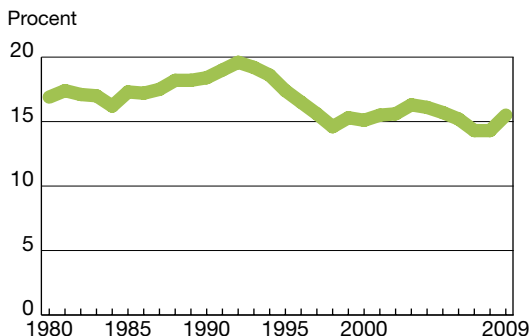
I socialförsäkringens utgifter ingår försäkringar och bidrag som betalas ut till barnfamiljer, till sjuka, till personer med funktionsnedsättning och till pensionärer samt utgifter för administration.



**Socialförsäkringens utgifter i 2009 års priser.** År 2009 var socialförsäkringens utgifter sammanlagt 410 miljarder kronor. Sedan år 1980 har utgifterna ökat med 127 procent (uttryckt i 2009 års priser). Mellan år 1992 och 1998 minskade utgifterna, främst på grund av

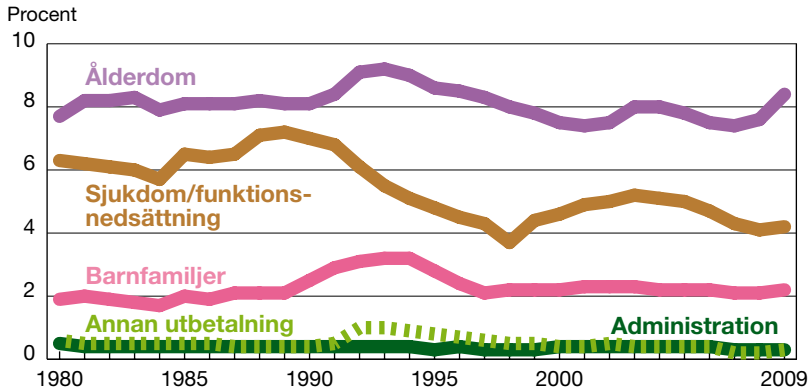
utgiftsdämpande regeländringar såsom sänkta ersättningsnivåer samt införande av sjuklöneperiod och karensdag i sjukförsäkringen. Utgiftsökningen från år 1999 beror bland annat på de snabbt stigande utgifterna för sjukförsäkring och ålderspension. År 1999 infördes även en statlig ålderspensionsavgift, där staten betalar in pensionsrätt för personer med till exempel sjukpenning och föräldrapenning.

Från och med den 1 januari 2010 har ansvaret för att administrera försäkringar och bidrag som betalas ut till pensionärer flyttats från Försäkringskassan till den nybildade Pensionsmyndigheten. Socialförsäkringens utgifter år 2009 exklusive pension m.m. var 212 miljarder kronor.



**Socialförsäkringens utgifter i förhållande till bruttonationalprodukten (BNP).** Utbetalningarna från socialförsäkringen är en betydande del av samhällsekonomin. År 2009 motsvarade dessa utbetalningar drygt 15 procent av BNP, vilket är en något lägre nivå än under 1980-talet och större delen av 1990-talet. Socialförsäkringens utgifter exklusive pensionsförmåner motsvarade 7 procent av BNP år 2009.





**Utgiftsområden i förhållande till BNP.** Utgifterna för sjukdom och funktionsnedsättning ökade under senare delen av 1980-talet, men sjönk därefter från drygt 7 procent av BNP år 1989 till knappt 4 procent av BNP år 1998. Nedgången berodde bland annat på minskad sjukfrånvaro, införande av sjuklöneperioden, sänkning av ersättningsnivåer samt att landstingen fick ta över kostnadsansvaret för läkemedel. Mellan 1998 och 2003 steg utgifterna i förhållande till BNP på grund av den ökade sjuk-

frånvaron. Därefter har utgifterna återigen minskat. Ersättningar till barn och familjer ökade i förhållande till BNP i början av 1990-talet på grund av stora barnkullar. Under andra hälften av 1990-talet sjönk återigen utgifterna i förhållande till BNP och har därefter legat stabilt på drygt 2 procent. Utgifterna för ålderdom i förhållande till BNP har legat konstant runt 8 procent, med undantag för i början av 1990-talet då BNP sjönk medan ingen motsvarande sänkning av utgifterna för ålderdom skedde.

Utgiftsområde/Förmån	2007	2008	2009
<b><i>Ekonomisk trygghet för familjer och barn</i></b>			
Föräldraförsäkring <sup>1</sup>	27 662	29 212	30 387
Barnbidrag	23 516	23 389	23 364
Bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar	3 377	3 223	3 372
Vårdbidrag	2 637	2 679	2 789
Underhållsstöd	3 888	3 724	3 645
Barnpension m.m.	1 009	1 003	1 016
Pensionsrätt för barnår	4 592	4 833	5 077
Adoptionskostnadsbidrag	28	28	29
<b>Totalt</b>	<b>66 710</b>	<b>68 091</b>	<b>69 679</b>
<b><i>Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning</i></b>			
Sjukförsäkring <sup>2</sup>	31 729	26 608	22 859
Tandvård	3 259	3 867	5 503
Sjukvård i internationella förhållanden	472	361	608
Sjuk- /aktivitetsersättning	68 360	69 633	67 804
Bostadstillägg till personer med aktivitets- eller sjukersättning	4 096	4 359	4 467
Handikappersättning	1 174	1 192	1 242
Arbetsskadeersättning	5 918	5 425	5 156
Bilstöd	245	200	222
Assistansersättning	18 171	19 858	21 753
Bidrag till landsting	806	1000	1000
Övrig ersättning	8	7	7
<b>Totalt</b>	<b>134 239</b>	<b>132 510</b>	<b>130 620</b>
<b><i>Ekonomisk trygghet vid ålderdom</i></b>			
Ålderspension	206 451	219 352	237 304
Efterlevandepension	15 702	15 697	15 847
Bostadstillägg till ålderspensionärer m.m.	7 263	7 113	6 907
Äldreförsörjningsstöd	402	437	497
Överföringar till EU och särskilda regleringar	34	25	20
Övriga pensioner	50	47	44
<b>Totalt</b>	<b>229 902</b>	<b>242 671</b>	<b>260 618</b>
<b><i>Annan utbetalning</i></b>			
Aktivitetsstöd	6 372	6 738	10 293
Dagpenning VPL	3	3	3
Familjebidrag VPL	28	41	29
Övrigt	23	22	19
<b>Totalt</b>	<b>6 426</b>	<b>6 805</b>	<b>10 344</b>
<b><i>Administration</i><sup>3</sup></b>	<b>9 435</b>	<b>9 737</b>	<b>9 711</b>
<b>Totalt</b>	<b>446 712</b>	<b>459 814</b>	<b>480 973</b>

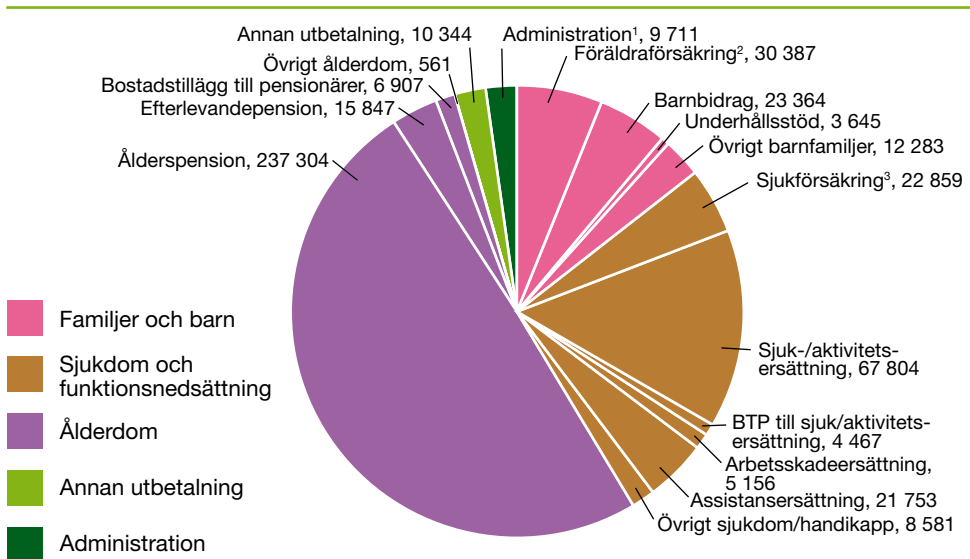
<sup>1</sup> Inkluderar föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning, havandeskapspenning med mera.

<sup>2</sup> Inkluderar sjukpenning, rehabiliteringspenning, närståendepening med mera.

<sup>3</sup> Inkluderar även AP-fondernas och premiepensionens kostnadsersättningar och interna förvaltningskostnader.

**Socialförsäkringens utgifter 2007–2009 i miljoner kronor (löpande priser).** De totala utgifterna har ökat med drygt 4 procent år 2009 jämfört med 2008. För ett utgiftsområde, Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning, har utgifterna minskat. Detta beror främst på att utgifterna för sjukpenning har minskat med närmare 4 miljarder kronor (eller

cirka 16 procent) jämfört med år 2008. Utgifterna för Ekonomisk trygghet vid ålderdom har ökat, vilket bland annat förklaras av att de stora födelseårgångarna födda på 1940-talet börjar gå i pension. Bland dessa nytillkomna ålderspensionärer finns även fler än tidigare som har ett långt yrkesliv bakom sig och som därför får högre pension i genomsnitt.



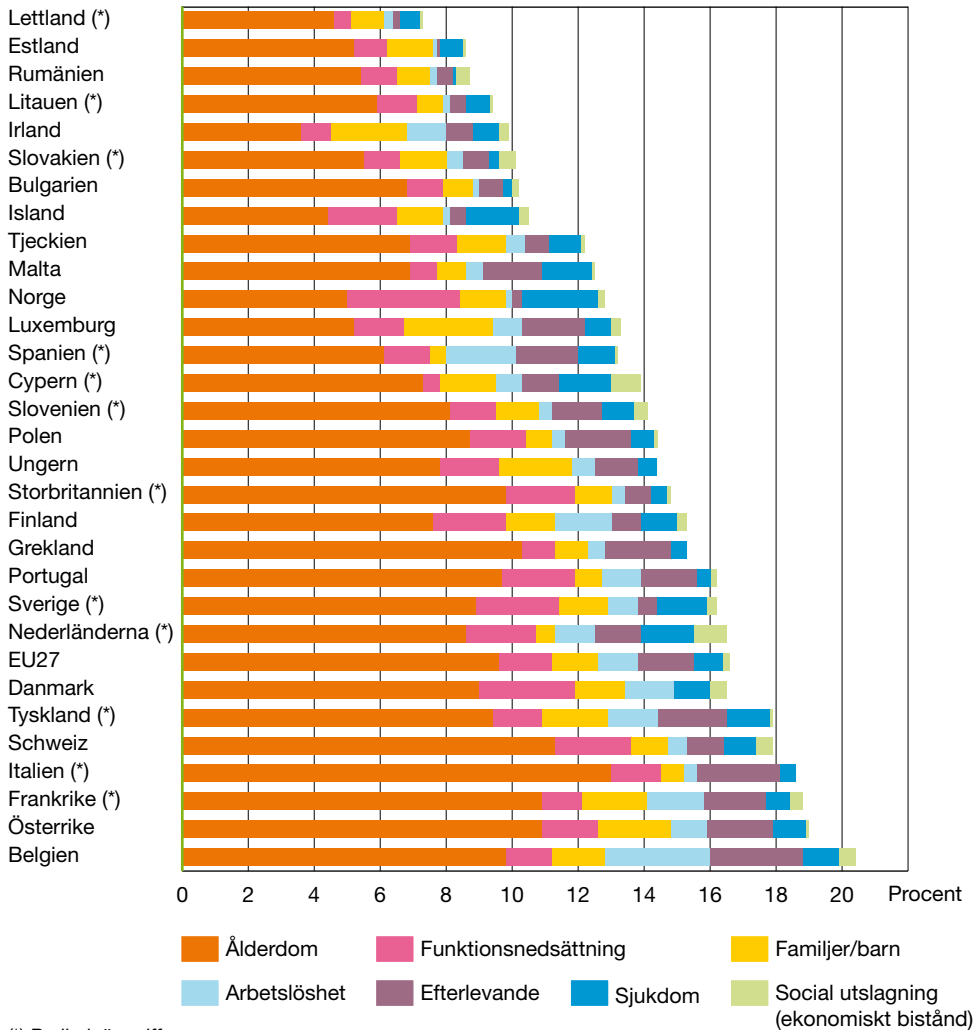
<sup>1</sup> Inkluderar även AP-fondernas och premiepensionens kostnadsersättningar och interna förvaltningskostnader.

<sup>2</sup> Inkluderar föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och havandeskapspenning.

<sup>3</sup> Inkluderar sjukpenning, rehabiliteringsersättningar och närståendepenning.

**Utgifternas fördelning 2009 (miljoner kronor).** Lite mer än hälften av socialförsäkringens utgifter (54 procent eller 261 miljarder kronor) gick till ålderspensionärer och efterlevande. Totalt 27 procent (131 miljarder kronor) gick till sjuka och personer med funktionsned-

sättning. Till barnfamiljer gick 15 procent av utgifterna (70 miljarder kronor). Därutöver finns vissa andra ersättningar, främst inom arbetsmarknadsområdet (drygt 10 miljarder kronor). Resterande del var utgifter för administration (nästan 10 miljarder kronor).



**Offentliga transfereringar i förhållande till BNP år 2007 i Sverige och andra europeiska länder.**

Offentliga transfereringar innefattar förutom socialförsäkringen även arbetslöshetsersättning och ekonomiskt bistånd. Sveriges andel offentliga transfereringar till hushåll i förhållande till BNP är på samma nivå som EU-genomsnittet, drygt 16 procent. De baltiska

länderna har bland de lägsta andelarna, mellan 7 och 9 procent. Det finns stora skillnader hur olika länder använder sig av offentliga transfereringar och direkta tjänster för att möta behoven inom socialförsäkringssystemet. Exempel på direkta tjänster är skattereduktioner och subventionerade daghemsplatser och de ingår inte i denna sammanställning.

## Socialförsäkringens finansiering

Socialförsäkringen finansieras av avgifter, statliga medel samt av övriga inkomster, till exempel ersättningar från kommuner.

Miljoner kronor	Inkomster				Utgifter			Över-/underskott
	Avgifter	Statliga medel enl. lag	Övrigt	Summa	Utbetalningar	Administration	Summa	
Föräldraförsäkring <sup>1</sup>	26 671	–	–	26 671	29 865	1 067	30 932	–4 261
Barnbidrag	–	23 612	–	23 612	23 364	248	23 612	–
Bostadsbidrag till barnfamiljer m.fl.	–	3 604	–	3 604	3 372	232	3 604	–
Vårdbidrag för funktionshindrade barn	–	2 960	–	2 960	2 789	171	2 960	–
Underhållsstöd	–	2 412	1 599	4 011	3 645	366	4 011	–
Pensionsrätt för barnår	–	5 077	–	5 077	5 077	..	5 077	–
Sjukförsäkring <sup>2</sup>	83 098	15 227	–	98 325	91 186	3 827	95 013	3 312 <sup>3</sup>
Bidrag till landsting	–	1 000	–	1 000	1 000	..	1 000	–
Tandvård	–	5 724	–	5 724	5 503	221	5 724	–
Sjukvård i internationella förhållanden	–	646	–	646	608	38	646	–
Handikappersättning	–	1 328	–	1 328	1 242	86	1 328	–
Aktivitetsstöd	10 293	388	–	10 681	10 293	388	10 681	–
Arbetssskadeersättningar m.m.	8 243	50	51	8 344	5 156	260	5 416	2 928
Bilstöd	–	248	–	248	222	26	248	–
Assistansersättning	–	177 42	4 186	21 928	21 753	175	21 928	–
Ålderspension	–	–	–	–	–	–	–	–
Till/från AP-fonden	202 712	–	136 412	339 124	217 412	1 730	219 142	119 982
Till/från statsbudgeten	15 200	3 909	–	19 109	19 054	55	19 109	–
Premiepensionssystemet	28 821	–	–	28 821	858	440	1 298	–
Efterlevandepensioner	20 607	779	–	21 386	16 863	34	16 897	4 489
Bostadstillägg, BTP	–	11 709	–	11 709	11 374	335	11 709	–
Äldreförsörjningsstöd	–	498	–	498	497	1	498	–
Övriga ersättningar	14	75	53	142	131	11	142	–
<b>Summa</b>	<b>395 659</b>	<b>96 988</b>	<b>142 301</b>	<b>634 948</b>	<b>471 262</b>	<b>9 711<sup>4</sup></b>	<b>480 973</b>	<b>..</b>

<sup>1</sup> Omfattar föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning, dock inte havandeskapspenning vilken finansieras med sjukförsäkringsavgiften.

<sup>2</sup> Omfattar sjukpenning, rehabiliteringspenning och andra rehabiliteringsersättningar, sjuk- och aktivitetsersättning, havandeskapspenning samt närståendepenning.

<sup>3</sup> Skillnaden mellan influten sjukförsäkringsavgift och de utgifter som denna enligt lag ska finansiera.

<sup>4</sup> Inkluderar även AP-fondernas och premiepensionens kostnadsersättningar och interna förvaltningskostnader.

**Socialförsäkringens inkomster och utgifter 2009 i miljoner kronor.** År 2009 var inkomster av avgifter (sociala avgifter från arbetsgivare och egenföretagare, allmän pensionsavgift och statliga ålderspensionsavgifter) 396 miljarder kronor. Därtill var den del som finansieras av statliga medel (skatter) 97 miljarder kronor.

Ersättningar från kommuner m.m. motsvarade drygt en procent av utgifterna. En positiv börsutveckling under 2009 medförde att kursskillnader och räntor med mera från AP-fonden resulterade i ett plus på 136 miljarder kronor. Detta innebär sammantaget att inkomsterna var större än utgifterna.

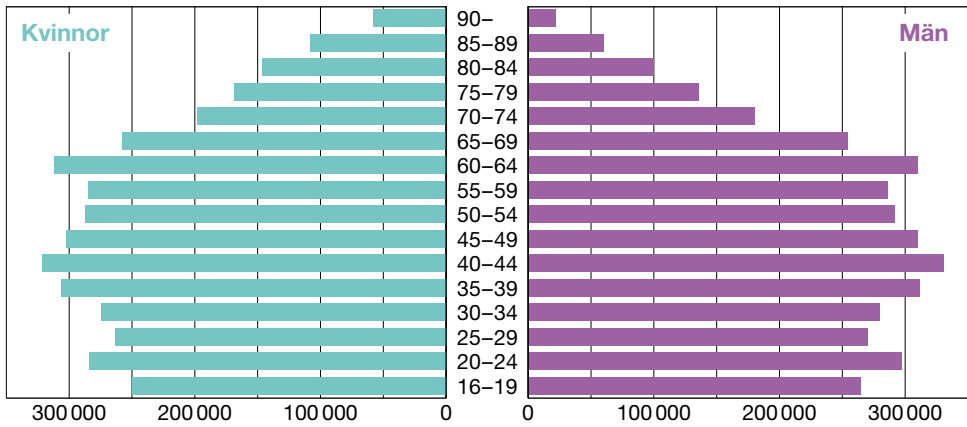
<b>Avgiftssatser i procent</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>
Ålderspensionsavgift <sup>1</sup>	10,21	10,21	10,21	10,21	10,21	10,21	10,21
Efterlevandepensionsavgift <sup>1</sup>	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
Sjukförsäkringsavgift							
– Arbetsgivaravgift	11,08	11,08	10,15	8,64	8,78	7,71	6,71
– Egenföretagare	11,81	11,81	11,12	9,61	9,61	7,93	6,93
Föräldraförsäkringsavgift <sup>1</sup>	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
Arbetssskadeavgift <sup>1</sup>	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68
Arbetsmarknadsavgift							
– Arbetsgivaravgift	3,7	3,7	4,45	4,45	4,45	2,43	2,43
– Egenföretagare	1,16	1,16	1,91	1,91	1,91	0,5	0,5
Allmän löneavgift <sup>1</sup>	3,25	3,13	3,07	4,4	4,4	7,49	7,49
Arbetsgivaravgift totalt	32,82	32,7	32,46	32,28	32,42	32,42	31,42
Egenavgifter totalt	31,01	30,89	30,89	30,71	30,71	30,71	29,71

<sup>1</sup> Arbetsgivar- och egenavgifter har samma avgiftssats.

**Lagstadgade avgifter till socialförsäkringen i procent av respektive avgiftsunderlag.** Avgiftsunderlaget för de sociala avgifterna består av lönesumman för anställda och egenföretagare. Avgifterna betalas in av arbetsgivare respektive egenföretagare. Vissa förändringar i avgifterna mellan 2003 och 2008 har kompenseras med motsvarande förändringar i den så kallade

allmänna löneavgiften (en avgift som inte är kopplad till någon särskild socialförsäkringsförmån). De totala arbetsgivaravgifterna har därför legat stabilt på lite över 32 procent fram till år 2009. Då sänktes sjukförsäkringsavgiften med en procentenhet medan övriga avgifter var oförändrade. Den totala avgiften sänktes därmed med en procentenhet.

## Registrerade försäkrade



Registrerade försäkrade december 2009.

I Sverige är en person försäkrad i det svenska socialförsäkrings-systemet om denne bor eller arbetar här. Detta innebär att man har rätt till olika typer av försäkringar och bidrag.

Bosättningsbaserade försäkringar och bidrag omfattar i regel alla som bor i Sverige under en längre tid än ett år. Den bosättningsbaserade försäkringen upphör vanligtvis för personer som inte längre anses vara bosatta i Sverige.

Arbetsbaserade försäkringar och bidrag omfattar i regel alla som till exempel är anställda eller egna företagare i Sverige. Avsikten med arbetsbaserade försäkringar och bidrag är att de ska täcka någon form av inkomstbortfall.

Alla försäkrade svenska och utländska medborgare som har fyllt 16 år och som är bosatta i Sverige är registrerade hos Försäkringskassan.

### Regler 2009

Ålder	Antal registrerade försäkrade		
	Kvinnor	Män	Samtliga
16–19	250 033	264 449	514 482
20–29	547 857	567 614	1 115 471
30–39	581 067	591 264	1 172 331
40–49	623 220	640 616	1 263 836
50–59	571 652	577 928	1 149 580
60–69	570 005	564 678	1 134 683
70–79	366 095	315 690	681 785
80–89	254 353	160 168	414 521
90–	58 085	22 186	80 271
<b>Samtliga</b>	<b>3 822 367</b>	<b>3 704 593</b>	<b>7 526 960</b>

### Registrerade försäkrade december 2009.

Födelseregion	Antal registrerade försäkrade		
	Kvinnor	Män	Samtliga
Sverige	3 236 474	3 186 563	6 423 037
Norden utom Sverige	139 829	100 576	240 405
EU 27 utom Norden	104 385	93 537	197 922
Övriga Europa	87 511	79 114	166 625
Afrika söder om Sahara	31 118	31 245	62 363
Asien utan Mellanöstern	68 247	39 406	107 653
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	113 885	133 939	247 824
Nordamerika	11 223	11 973	23 196
Sydamerika	28 559	26 375	54 934
Oceanien	1 072	1 832	2 904
<b>Samtliga</b>	<b>3 822 303</b>	<b>3 704 560</b>	<b>7 526 863</b>

I tabellen exkluderas 64 personer vars födelseregion är okänd.

**Registrerade försäkrade december 2009.** Av de drygt 7,5 miljoner registrerade försäkrade hos Försäkringskassan år 2009 så är

85 procent inrikesfödda, medan 15 procent är födda i ett annat land än Sverige.

#### Regler 2009

Sjukpenningförsäkrade är de registrerade försäkrade som genom förvärvsarbete beräknas tjäna minst 24 procent av prisbasbeloppet per år. Under år 2009 motsvarar det en sjukpenninggrundande inkomst (SGI)

på omkring 10 300 kronor. Att vara sjukpenningförsäkrad är en grundförutsättning för att vara berättigad till inkomstrelaterade dagersättningar som till exempel sjukpenning, havandeskapspenning och tillfällig föräldrapenning.



	Antal registrerade försäkrade			Skattad andel sjukpenningförsäkrade, procent		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Sverige	2 239 476	2 335 877	4 575 353	89	90	89
Norden						
utom Sverige	87 861	68 286	156 147	79	79	79
EU 27						
utom Norden	72 067	65 639	137 706	75	81	78
Övriga Europa	70 562	63 520	134 082	72	79	75
Afrika söder						
om Sahara	25 193	25 986	51 179	60	69	65
Asien utan						
Mellanöstern	59 102	32 773	91 875	72	78	74
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	95 865	116 348	212 213	56	70	64
Nordamerika	8 710	9 613	18 323	75	80	78
Sydamerika	24 871	23 289	48 160	78	83	80
Oceanien	904	1 640	2 544	74	82	79
<b>Samtliga</b>	<b>2 684 611</b>	<b>2 742 971</b>	<b>5 427 582</b>	<b>86</b>	<b>88</b>	<b>87</b>

Sjukpenningförsäkrade skattas här med de som har en pensionsgrundande inkomst (PGI) på minst 24 procent av prisbasbeloppet (exklusive de som har inkomstrelaterad sjuk- eller aktivitetsersättning samt de som saknar sjukpenninggrundande inkomst och får föräldrapenning på garantinivå).

### Skattad andel sjukpenningförsäkrade i åldrarna 19–64 år 2009.

Andelen sjukpenningförsäkrade av alla registrerade försäkrade är högst bland inrikesfödda och lägre bland utrikesfödda i början av år 2009. Omkring 89 procent av inrikesfödda kvinnor och 90 procent av inrikesfödda män har möjlighet att få inkomstrelaterade dag ersättningar som till exempel sjukpenning, havandeskapspenning och tillfällig föräldrapenning. Bland registrerade försäkrade kvinnor och män födda i Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet så

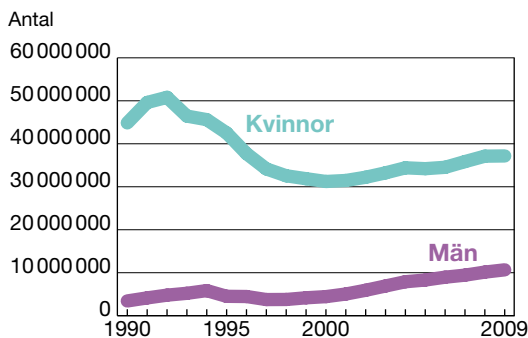
är 56 procent respektive 70 procent också sjukpenningförsäkrade. Den främsta förklaringen är att arbetsmarknadsanknytningen är sämre för personer födda i dessa regioner jämfört med inrikesfödda.

Exakt uppgift om andel sjukpenningförsäkrade saknas. Detta eftersom bedömningen huruvida en person är sjukpenningförsäkrad eller inte görs när han eller hon ansöker om inkomstrelaterade dag ersättningar. Uppgifterna om andelen sjukpenningförsäkrade av samtliga registrerade försäkrade bygger därför på en skattning.

## Ekonomisk trygghet för familjer och barn

### Föräldrapenning

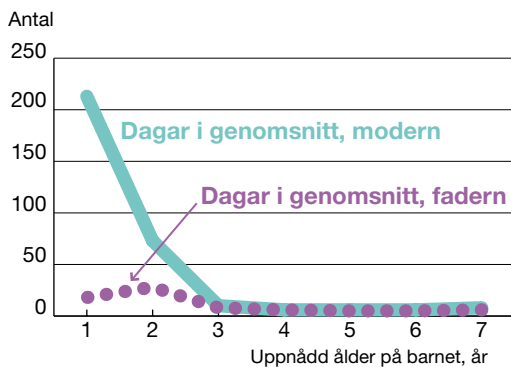
Föräldrapenningen ska underlätta båda föräldrarnas möjlighet att kombinera föräldraskap med arbete eller studier.



**Dagar med föräldrapenning.** De uttagna dagarna med föräldrapenning var flest i början av 1990-talet och sjönk därefter under några år i samband med det minskade barnafödandet. I början av 2000-talet ökade åter barna-

födandet och likaså de uttagna dagarna med föräldrapenning. Under tidsperioden har det skett ett flertal förändringar i regelverket gällande bland annat antal ersatta dagar och ersättningsnivåns storlek. Till exempel utökades antalet föräldrapenningdagar år 2002 från 450 till 480 dagar. Samtidigt utökades också antalet dagar som var reserverade för vardera föräldern från 30 dagar till 60 dagar.

År 2009 betalades det ut närmare 48 miljoner dagar med föräldrapenning, varav 78 procent till kvinnor. Männen uttag av dagar har aldrig varit högre. Från att ha tagit ut 7 procent av de utbetalade dagarna år 1990 tog männen ut 22 procent av dagarna under år 2009.

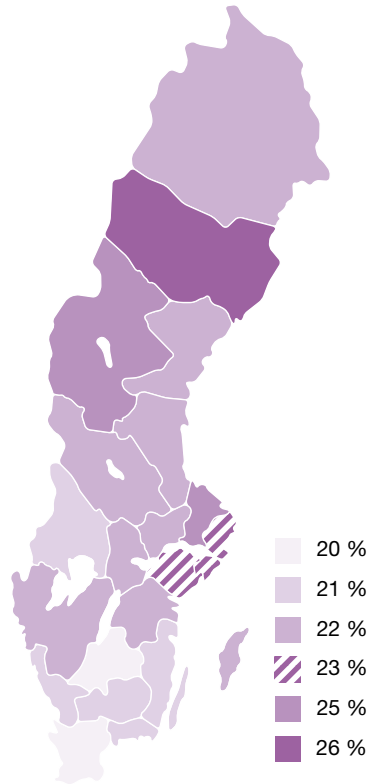


**Genomsnittligt antal uttagna dagar med föräldrapenning vid olika åldrar för barn födda år 2002.** För de barn som föddes år 2002 togs de allra flesta föräldrapenningdagarna ut upp till barnet var ett år och då främst av kvinnor. Skillnaden i genomsnittligt antal uttagna dagar med föräldrapenning mellan kvinnor och män minskar när barnets ålder ökar.

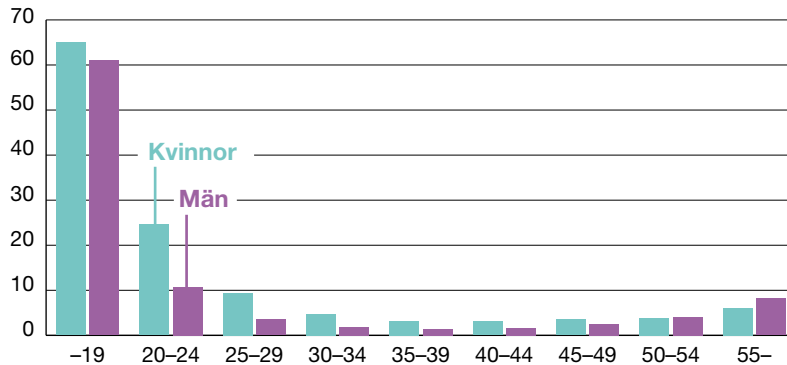
### Mäns andel av föräldrapenningdagarna per län år 2009.

Av alla dagar med föräldrapenning som betalades ut under år 2009 tog männen ut 22 procent. Andelen var högst i Västerbottens län (26 procent) och lägst i Skåne län (20 procent). Inom många av länen var spridningen mellan olika kommuner stor. Till exempel var andelen högre i kommuner där det finns större universitetsstäder (exempelvis Umeå, Uppsala och Lund) än i glesbygdskommuner.

Notera att männens andel av föräldrapenningdagarna även är beroende av hur många föräldrapenningdagar kvinnorna tar ut. Detta innebär att trots att det kan finnas skillnader i andel mellan två län så kan männens genomsnittliga uttag per barn vara detsamma, skillnaden i andel beror då snarare på att kvinnornas uttag varierar mellan länen.



Procent



### Andel mottagare av föräldrapenning på enbart grundnivå år 2009.

Av mottagarna av föräldrapenning i åldersgruppen 19 år eller yngre hade 65 procent av kvinnorna

och 61 procent av männen enbart föräldrapenning på grundnivå år 2009. Andelen med föräldrapenning på enbart grundnivå sjunker med stigande ålder på föräldrarna.

**Regler  
2009**

Föräldrar kan få föräldrapenning med anledning av ett barns födelse eller adoption under sammanlagt 480 dagar per barn. För 390 av dagarna är ersättningen relaterad till föräldrarnas inkomst. Det finns en grundnivå på 180 kronor per dag för föräldrar med låga eller inga inkomster. För de resterande 90 dagarna får föräldern ersättning motsvarande en lägstanivå som är 180 kronor om dagen för alla.

Om föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet har båda rätt till hälften av det totala antalet föräldrapenningdagar. En förälder

kan dock avstå från dagar med föräldrapenning till förmån för den andra föräldern med undantag för 60 dagar som är reserverade för vardera föräldern.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag. Föräldrapenning kan som regel tas ut tills barnet har fyllt åtta år eller avslutat första skolåret. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och maximal ersättning baseras på 10 prisbasbelopp. År 2009 motsvarade det en maximal ersättning på 910 kronor per dag.

Ålder	Antal barn		Andel barn för vilka föräldrapenning har betalats ut, procent av totala antalet barn	
	Pojkar	Flickor	Pojkar	Flickor
0	50 894	47 884	89	89
1	55 092	51 683	96	96
2	41 877	39 483	74	73
3	30 725	29 197	54	55
4	26 732	25 489	49	49
5	26 183	24 815	48	48
6	26 959	25 778	50	51
7	26 950	25 812	52	52
8	22 160	20 902	44	44
<b>Samtliga</b>	<b>307 572</b>	<b>291 043</b>	<b>62</b>	<b>62</b>

**Barn för vilka föräldrar har tagit ut föräldrapenning år 2009.** Totalt 89 procent av barnen som föddes under år 2009 (0 år i tabellen) har föräldrar som tagit ut föräldrapenning under året. Då åldern

på barnen stiger blir det mindre vanligt att föräldrarna tar ut föräldrapenning. Totalt utbetalades föräldrapenning för 62 procent av alla barn i åldrarna 0–8 år under år 2009.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-19	1 769	59	170	63	31 259	12 983
20-24	22 927	3 908	159	51	46 051	22 553
25-29	65 723	25 549	132	44	53 270	23 299
30-34	116 502	71 139	105	41	51 476	25 165
35-39	111 429	96 474	80	36	40 152	22 308
40-44	48 161	62 632	60	31	28 099	18 519
45-49	10 126	23 589	41	31	16 270	17 275
50-54	970	6 923	38	32	14 802	16 918
55-	66	2 573	52	37	17 833	18 436
<b>Samtliga</b>	<b>377 673</b>	<b>292 846</b>	<b>98</b>	<b>36</b>	<b>43 998</b>	<b>21 713</b>

**Föräldrapenning år 2009.** Av totalt 22,9 miljarder kronor som betalades ut i föräldrapenning under år 2009 gick 72 procent till kvinnor och 28 procent till män. Av mottagarna var 56 procent kvinnor och 44 procent män. Det genom-

snittliga antalet utbetalda dagar blir färre i de äldre åldersklasserna. Det beror bland annat på att unga föräldrar oftare har yngre barn och att föräldrarna oftast tar ut större delen av föräldrapenningdagarna när barnet är yngre.

Födelseregion	Andel mottagare, endast grundnivå		Medelbelopp (oavsett ersättningsnivå), kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Sverige	2,8	0,8	493	626
Norden utom Sverige	5,5	2,3	482	602
EU 25 utom Norden	16,9	5,9	381	567
Övriga Europa	17,0	5,8	333	475
Afrika Söder om Sahara	32,9	16,6	246	383
Asien utan Mellanöstern	23,3	9,4	307	471
MENA + Turkiet	30,2	15,6	256	398
Nordamerika	15,2	7,1	393	500
Sydamerika	14,1	5,6	368	496
Oceanien	12,0	6,5	470	560
<b>Samtliga</b>	<b>6,3</b>	<b>2,1</b>	<b>447</b>	<b>596</b>

**Andel kvinnor och män som endast använder föräldrapenning på grundnivå samt genomsnittlig ersättning för alla föräldrar år 2009.**

Under 2009 var det drygt 6 procent av kvinnorna och 2 procent av männen som på grund av låga eller inga inkomster enbart tog ut föräldrapenning på grundnivå. Andelen föräldrar som enbart använde föräldrapenning på grundnivå var lägst bland föräldrar födda i

Sverige. Det var genomgående vanligare bland kvinnor än bland män att enbart ta ut föräldrapenning på grundnivå, oavsett födelseregion.

Inrikesfödda föräldrar hade den högsta genomsnittliga ersättningen per dag jämfört med föräldrar födda i ett annat land än Sverige. Kvinnorna hade, oavsett födelseregion, i genomsnitt lägre ersättning per dag jämfört med männen.

## Jämställdhetsbonus

Jämställdhetsbonusen ska underlätta för föräldrar att dela lika på föräldraledigheten.

### Regler 2009

Den förälder som har tagit ut flest dagar med föräldrapenning kan få jämställdhetsbonus om han eller hon arbetar eller studerar när den andra föräldern tar ut föräldrapenning. Bonusen beräknas i efterhand och är utformad som en skattereduktion. Maximal bonus ges då föräldrarna tar ut 135 dagar vardera med föräldrapenning

på sjukpenningnivå eller grundnivå, vilket motsvarar en högsta möjliga bonus om 13 500 kronor per föräldrapar. De 60 dagar som är reserverade för vardera föräldern och lägstanivådagarna är inte bonusgrundande. Bonusen gäller barn som är födda efter den 30 juni 2008.

Ålder	Antal beviljade		Andel beviljade, procent av de som skulle kunna vara berättigade <sup>1</sup>		Medelbelopp beviljad bonus, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	151	15	28	21	3 354	6 660
25-29	882	140	46	39	3 724	5 334
30-34	2 373	399	57	53	3 873	5 068
35-39	1 774	349	56	50	3 817	4 969
40-44	480	163	53	53	3 686	5 189
45-49	31	49	46	40	4 752	5 345
50-	4	19	40	36	3 625	5 053
<b>Samtliga</b>	<b>5 695</b>	<b>1 134</b>	<b>53</b>	<b>48</b>	<b>3 808</b>	<b>5 121</b>

<sup>1</sup> En blankett skickades ut under 2009 till de föräldrar som skulle kunna vara berättigade till jämställdhetsbonus. Det var dock inte givet att dessa sedan vid bedömningen uppfyllde alla kriterier för jämställdhetsbonus.

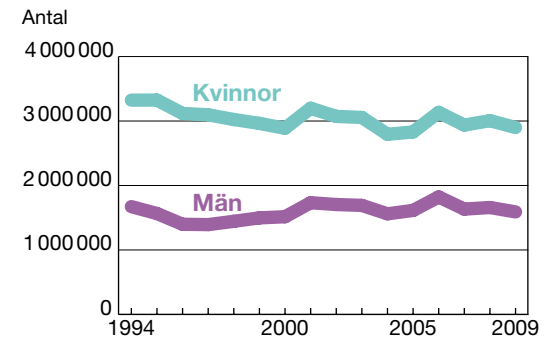
**Jämställdhetsbonus år 2009.** Totalt beviljades omkring 5 700 kvinnor och 1 100 män jämställdhetsbonus under 2009. Detta motsvarar om-

kring 53 procent av kvinnorna och 48 procent av männen som skulle kunna vara berättigade till jämställdhetsbonus.

## Tillfällig föräldrapenning för vård av barn

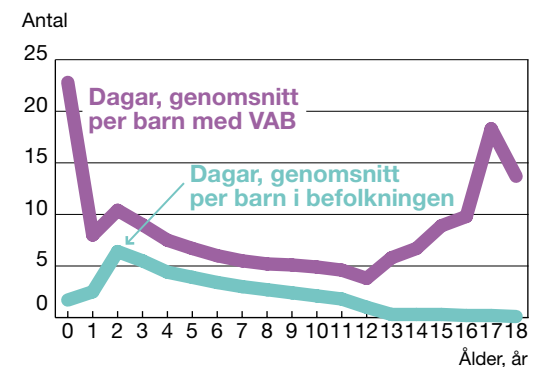
Tillfällig föräldrapenning för vård av barn gör det möjligt för föräldrar att få ersättning för att vara hemma från arbetet med sjuka barn.

**Dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn.** Av totalt 4,5 miljoner ersatta dagar under 2009 använde kvinnor 65 procent och män 35 procent.



**Genomsnittligt antal dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn år 2009.** Antalet dagar med tillfällig föräldrapenning per barn i befolkningen (oavsett om de använt förmånen eller inte) är som högst vid 2 års ålder och sjunker sedan med stigande ålder.

För barn födda under 2009 (0 år i figuren) och för barn som är 12 år eller äldre är det genomsnittliga antalet dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn i befolkningen lågt. Däremot är genomsnittligt antal dagar för de barn som förmånen används för högt. Detta beror främst på att förmånen används för allvarligt sjuka barn i dessa åldrar.



Förkortningen VAB står för tillfällig föräldrapenning för vård av barn.

**Regler  
2009**

Om en förälder behöver avstå från förvärvsarbete i samband med sjukdom eller smitta hos barnet, sjukdom eller smitta hos barnets ordinarie vårdare, besök i samhällets förebyggande hälsovård med mera kan han eller hon ha rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barn. Detta gäller barn under 12 år och i vissa fall även äldre barn. Normalt kan ersättning för 60 dagar per barn och år betalas ut. När dessa har använts kan ytterligare 60 dagar tas ut vid barns sjukdom eller vid besök i samhällets förebyggande barnhälsovård. Rätten till tillfällig föräldrapenning för vård av barn

kan i vissa situationer överlåtas till en annan person, som i stället för föräldern stannar hemma från sitt arbete för att vårda barnet. Föräldrar till allvarligt sjuka barn som inte har fyllt 18 år kan få tillfällig föräldrapenning för vård av barn för obegränsat antal dagar. Båda föräldrarna kan då få ersättning för samma barn och tid.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Ålder	Antal barn		Andel av respektive åldersgrupp	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0	4 014	4 356	7	8
1	16 285	18 184	30	32
2	32 082	35 784	60	63
3	31 530	35 702	59	64
4	29 006	33 051	56	61
5	29 311	32 402	57	60
6	27 868	31 235	55	59
7	25 536	28 773	52	56
8	22 896	26 228	49	53
9	21 507	24 718	46	50
10	19 167	22 162	42	46
11	17 358	19 706	38	40
12	11 814	13 487	25	27
<b>Samtliga</b>	<b>288 374</b>	<b>325 788</b>	<b>44</b>	<b>47</b>

### Barn i åldern 0–12 år för vilka föräldrar tagit ut tillfällig föräldrapenning för vård av barn år 2009.

Föräldrar till omkring 614 000 barn mottog tillfällig föräldrapenning för vård av barn under år 2009. Totalt hade 44 procent av flickorna och 47 procent av pojkarna i åldersgruppen 0–12 år en förälder som under året använde förmånen.



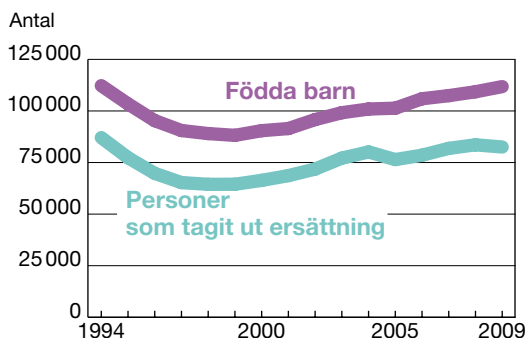
Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-19	7	6	7,0	10,0	2 143	6 500
20-24	3 878	1 658	9,5	6,7	5 452	5 173
25-29	29 202	15 916	9,2	6,8	6 173	5 573
30-34	84 896	54 651	8,8	6,5	6 442	5 557
35-39	123 454	86 152	7,8	5,9	5 972	5 139
40-44	88 291	67 741	6,9	5,5	5 373	4 782
45-49	33 774	30 510	6,3	5,3	4 917	4 504
50-54	7 932	10 530	6,1	5,3	4 743	4 444
55-59	2 746	3 216	3,7	5,3	2 876	4 370
60-	2 363	1 281	2,6	4,2	1 965	3 342
<b>Samtliga</b>	<b>376 543</b>	<b>271 661</b>	<b>7,7</b>	<b>5,9</b>	<b>5 779</b>	<b>5 044</b>

**Tillfällig föräldrapenning för vård av barn år 2009.** Under 2009 använde drygt 648 000 personer tillfällig föräldrapenning för vård av barn, varav 58 procent var kvinnor och 42 procent var män. Totalt

betalades det ut cirka 3,5 miljarder kronor, varav 61 procent gick till kvinnor och 39 procent till män. I genomsnitt använde kvinnor 8 dagar och män 6 dagar under året.

## Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption

Försäkringen ger möjlighet för fäder, en andra förälder, eller en annan person att med ersättning vara med vid förlossningen och vårda barn i samband med ett barns födelse eller adoption.



**Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption.** Antalet födda barn minskade under slutet av 1990-talet, vilket även kan förklara att antalet personer som använde tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption minskade. Under 2000-talet har antalet födda barn ökat liksom antal personer som använt ersättningen. År 2009 var det drygt 74 procent av papporna eller den andre föräldern som använde tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption.

### Regler 2009

I samband med ett barns födelse har fadern eller barnets andra förälder rätt till tillfällig föräldrapenning under 10 dagar per barn när han eller hon avstår från förvärvsarbete. Dessa dagar kan under vissa förhållanden användas av annan person än fadern eller barnets andra förälder. Vid adoption har föräldrarna rätt till fem dagar var. Dagarna får tas

ut längst till och med den sextionde dagen efter den dag barnet har kommit hem eller den dag adoptivföräldern har fått barnet i sin vård.

Ersättningsnivån är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	24	2 888	8,3	9,6	6 613	7 639
25-29	95	14 721	8,4	9,6	6 426	8 288
30-34	181	28 310	7,9	9,6	6 781	8 619
35-39	193	22 807	8,0	9,5	7 402	8 615
40-44	195	9 009	8,0	9,4	7 151	8 450
45-49	139	2 735	7,7	9,4	6 411	8 188
50-54	82	699	7,7	9,4	6 246	8 056
55-59	89	203	7,2	8,7	5 886	7 574
60-	79	75	7,9	9,0	6 543	7 385
<b>Samtliga</b>	<b>1 077</b>	<b>81 447</b>	<b>7,9</b>	<b>9,5</b>	<b>6 745</b>	<b>8 482</b>

**Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption år 2009.** Under 2009 betalades det ut cirka 698 miljoner kronor i

tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption. Drygt 1 procent av beloppet betalades ut till kvinnor.

## Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar

Föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) kan få ersättning när de deltar i föräldrautbildningar m.m.

### Regler 2009

Föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har rätt till tio så kallade kontaktdagar per barn och år för barn upp till 16 år. Dessa dagar kan tas ut för föräldrautbildning, vid inskolning eller besök i den förskoleverksamhet eller skolbarnomsorg som barnet deltar i.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-29	52	39	2,6	2,7	1 873	2 249
30-34	291	178	2,6	2,5	1 971	2 185
35-39	793	443	2,5	2,3	1 997	1 994
40-44	991	535	2,4	2,2	1 952	2 026
45-49	619	383	2,6	2,4	2 075	2 096
50-54	233	208	2,6	2,2	2 070	1 894
55-59	57	59	2,0	2,6	1 641	2 115
60-	3	18	1,7	1,9	1 286	1 749
<b>Samtliga</b>	<b>3 039</b>	<b>1 863</b>	<b>2,5</b>	<b>2,3</b>	<b>1 992</b>	<b>2 038</b>

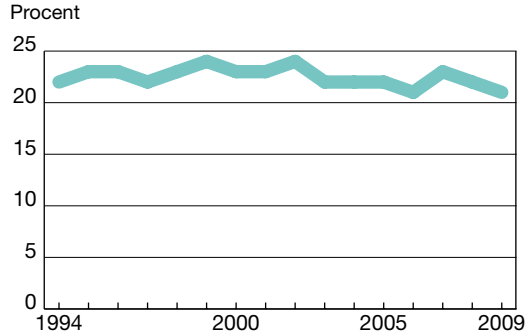
**Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar år 2009.** Omkring 4 900 föräldrar använde kontaktdagar för barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade under år 2009.

Av dessa var 62 procent kvinnor och 38 procent män. Totalt betalades det ut cirka 9,8 miljoner kronor i tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar, varav 61 procent till kvinnor och 39 procent till män.

## Havandeskapspenning

Gravida kvinnor som inte kan fortsätta att förvärvsarbeta kan få möjlighet till ledighet och vila genom havandeskapspenning.

**Andelen gravida kvinnor med havandeskapspenning.** Under senare delen av graviditeten har många kvinnor i någon omfattning ersättning i form av havandeskapspenning, sjukpenning eller föräldrapenning. Andelen gravida som fått havandeskapspenning har legat kring 21–24 procent under tidsperioden. År 2009 var andelen gravida kvinnor som fått havandeskapspenning 21 procent.



En gravid kvinna med ett fysiskt påfrestande arbete kan få havandeskapspenning om arbetsgivaren inte kan omplacera henne till ett annat arbete som passar henne bättre under slutet av graviditeten. Hon kan då få havandeskapspenning under högst 50 dagar under de två sista månaderna av graviditeten. Finns det enligt arbetsmiljölagen förbud mot ett visst arbete under

graviditeten har kvinnan rätt till havandeskapspenning för varje dag som förbudet gäller (vilket kan innebära hela graviditeten).

Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och maximal ersättning baseras på 7,5 prisbasbelopp. Den högsta möjliga havandeskapspenningen var 682 kronor per dag under 2009.

### Regler 2009

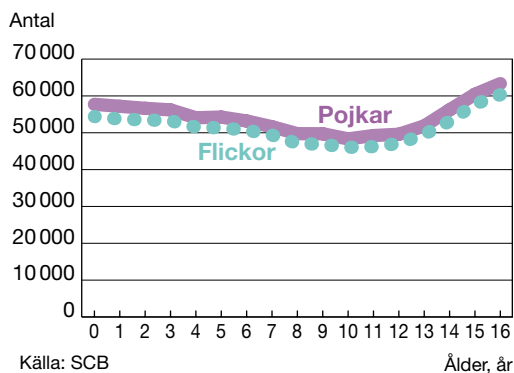
Ålder	Antal mottagare	Antal dagar i medeltal	Medelbelopp, kronor under året
-19	15	34	7 407
20-24	3 044	39	17 400
25-29	8 540	38	19 622
30-34	7 762	39	20 620
35-39	3 804	39	21 028
40-44	791	38	20 458
45-	51	36	20 010
<b>Samtliga</b>	<b>24 007</b>	<b>39</b>	<b>19 907</b>

**Havandeskapspenning år 2009.** Under år 2009 betalades det ut 475,2 miljoner kronor i havandeskapspenning till drygt 24 000

kvinnor. Flest antal mottagare var i åldern 25–34 år, vilket även är åldersgrupper där det är vanligt att kvinnor föder barn.

## Barnbidrag

Barnbidragen ska utjämna de ekonomiska villkoren mellan familjer med och utan barn.



Källa: SCB

Ålder, år

**Antal barn efter ålder år 2009.** I slutet av 2009 fanns det 872 000 flickor och 919 000 pojkar i åldrarna 0–16 år. De mycket stora barnkullar som föddes i början av 1990-talet kan förklara det stora antalet barn i åldrarna kring 15–16 år. Efter toppåret 1990 sjönk antalet födda barn år för år, men sedan början av 2000-talet har det åter varit en svag uppgång. Antalet födda barn år 2009 (noll år i figuren) var 10 procent lägre än antalet som föddes år 1990.

### Regler 2009

Med barnbidrag menas allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag och flerbarnstillägg.

Föräldrar har rätt till allmänt barnbidrag för barn som är bosatta i landet till och med det kvartal då barnet fyller 16 år. Därefter kan föräldern få så kallat förlängt barnbidrag så länge barnet går i grundskolan eller motsvarande. Föräldrar till nyfödda barn som har gemensam vårdnad kan välja till vem av dem som barnbidraget ska betalas ut. Om inget val görs betalas pengarna ut till mamman. För särlevande föräldrar med barn

som bor växelvis hos dem kan barnbidraget delas så att hälften utbetalas till vardera föräldern om båda är överens om det.

En förälder som har allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag eller studiehjälp för två eller fler barn får också flerbarnstillägg. Barnbidraget är skattefritt. Barnbidraget är 1 050 kronor per barn och månad. Flerbarnstillägget år 2009 var 100 kronor per månad för andra barnet, 354 kronor för tredje barnet, 860 kronor för fjärde barnet och 1 050 för varje ytterligare barn.

	Månadsbelopp år 2009, kronor			Årsbelopp år 2009, kronor
	Barnbidrag	Flerbarnstillägg	Totalt	
1 barn	1 050	–	1 050	12 600
2 barn	2 100	100	2 200	26 400
3 barn	3 150	454	3 604	43 248
4 barn	4 200	1 314	5 514	66 168
5 barn	5 250	2 364	7 614	91 368
För varje ytterligare barn	1 050	1 050	2 100	25 200

Ålder	Antal mottagare		Andel mottagare med flerbarnstillägg <sup>1</sup> , procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-19	3 688	2 625	3	0
20-24	28 279	1 322	22	6
25-29	88 917	2 880	42	20
30-34	175 035	7 862	61	31
35-39	239 346	13 140	73	38
40-44	223 707	14 173	58	37
45-49	127 956	9 544	37	31
50-54	43 870	4 589	21	24
55-59	7 683	1 868	10	21
60-	871	1 034	5	19
<b>Samtliga</b>	<b>939 352</b>	<b>59 037</b>	<b>55</b>	<b>31</b>

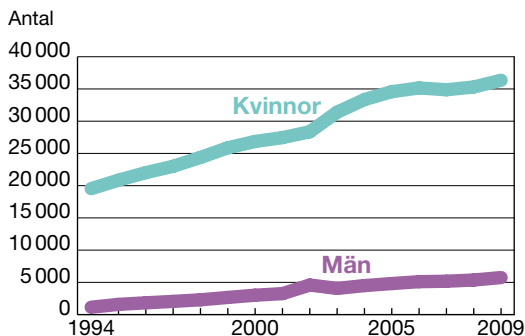
<sup>1</sup> I denna inkluderas enbart föräldrar som får flerbarnstillägg för barn med allmänt barnbidrag eller förlängt barnbidrag. Flerbarnstillägg för barn med studiehjälp inkluderas inte. Andelen mottagare med flerbarnstillägg är därför lågt skattad.

**Barnbidrag år 2009.** Drygt 998 000 föräldrar mottog allmänt barnbidrag, flerbarnstillägg och/eller förlängt barnbidrag under år 2009, varav 94 procent var kvinnor och 6 procent var män. Andelen av

mottagarna som fick flerbarnstillägg var 55 procent bland kvinnor och 31 procent bland män. År 2009 betalades det ut 23,4 miljarder kronor i barnbidrag.

## Vårdbidrag

Vårdbidrag underlättar för föräldrar till barn med sjukdom eller funktionsnedsättning att ge dem den tillsyn, vård och stöd som krävs för att barnet ska kunna utvecklas på bästa sätt.

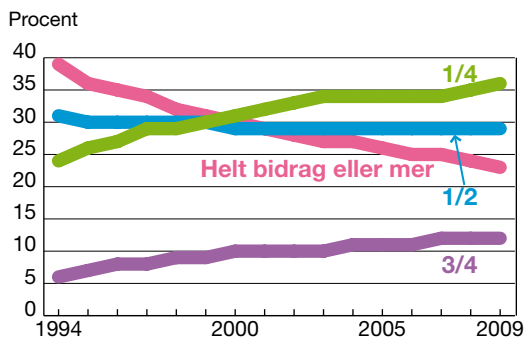


### Vårdbidragstagare i december.

Antalet föräldrar med vårdbidrag har mer än fördubblats sedan år 1994. Det är främst barn med psykiska diagnoser som svarar för

ökningen. År 2003 höjdes åldern till vilken vårdbidrag kan beviljas från 16 år till 19 år, vilket också förklarar de senaste årens ökning av antalet vårdbidragstagare. Männen andel av bidragstagarna är liten, men har stigit från knappt 6 procent år 1994 till 14 procent år 2009. På motsvarande sätt har andelen för kvinnor sjunkit från 94 procent år 1994 till 86 procent år 2009.

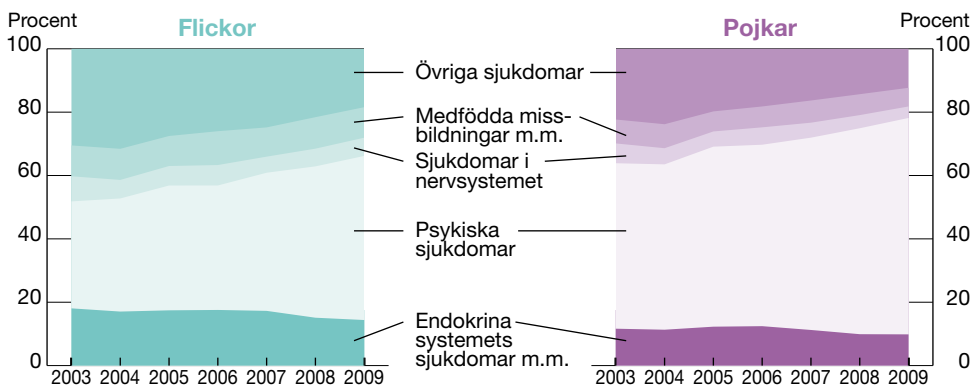
Av mottagarna av vårdbidrag i december 2009 fick cirka 8 300 merkostnadsersättning, omkring 600 av dessa fick enbart merkostnadsersättning.



### Andel vårdbidrag efter omfattning i december.

År 1988 infördes en fjärdedels ersättning och år 1992 tillkom tre fjärdedels ersättning. Fler än tidigare kunde då beviljas vårdbidrag och den lägsta nivån är i dag den vanligast förekommande. Andelen vårdbidrag med hel omfattning eller mer har minskat under perioden, från att år 1994 motsvara 39 procent av alla vårdbidrag till att år 2009 motsvara 23 procent av alla vårdbidrag.

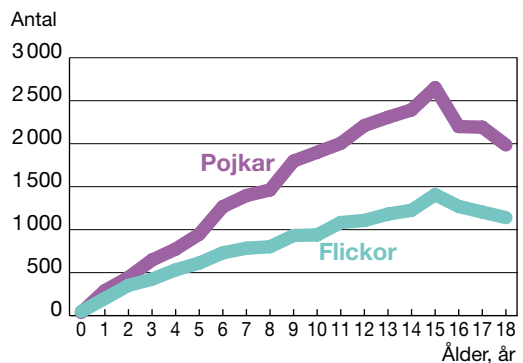




**Nybeviljade vårdbidrag efter diagnosgrupp.** Andelen psykiska diagnoser, som ligger till grund för nybeviljade vårdbidrag, har ökat under 2000-talet. År 2003 mot-

svarade de 34 respektive 52 procent av alla nybeviljade vårdbidrag för flickor och pojkar. Motsvarande siffror år 2009 var 52 respektive 68 procent.

**Barn med vårdbidrag efter barnets ålder i december år 2009.** Av barnen med vårdbidrag i december 2009 var ungefär 36 procent flickor och 64 procent pojkar. Pojkar dominerar i alla åldrar ett år eller äldre.



**Regler  
2009**

En förälder kan få vårdbidrag för sitt barn om barnet är i behov av särskild tillsyn eller vård under minst sex månader. Det gäller längst till och med juni månad det år då barnet fyller 19 år. Den särskilda tillsynen eller vården ska vara orsakad av sjukdom eller funktionsnedsättning. Föräldern kan också få vårdbidrag om barnets sjukdom eller funktionsnedsättning förorsakar ökade utgifter (merkostnader).

Om föräldern vårdar flera barn med funktionsnedsättning i den aktuella åldern grundas rätten till vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt på de ökade utgifternas omfattning.

Vårdbidraget kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Ett helt vårdbidrag uppgår till 2,5 prisbasbelopp per år vilket år 2009 innebar 8 917 kronor per månad. Vårdbidraget är skattepliktigt och pensionsgrundande. Vårdbidrag för ökade omkostnader är dock skattefritt.

Under vissa förutsättningar kan merkostnadsersättning betalas ut utöver det normala beloppet för hel förmån. Vårdbidrag kan även beviljas om det enbart finns behov av ersättning för merkostnader. I ett sådant fall är vårdbidraget 36 eller 62,5 procent av prisbasbeloppet per år beroende på merkostnadens storlek.

Ålder	Samtliga barn		Andel barn vars föräldrar får vårdbidrag för mer än ett barn, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0–2	600	771	14	13
3–5	1 568	2 368	17	18
6–8	2 315	4 126	21	19
9–11	2 954	5 702	23	20
12–15	4 920	9 562	21	19
16–19	3 614	6 376	17	18
<b>Samtliga</b>	<b>15 971</b>	<b>28 905</b>	<b>20</b>	<b>19</b>

**Barn med vårdbidrag i december år 2009.** Omkring en femtedel av barnen fanns i familjer som hade vårdbidrag för flera barn. Ungefär 22 procent av både flickorna och

pojkar med vårdbidrag var i åldern 16–19 år, den åldersgrupp som tillkom genom de nya reglerna år 2003.

	Antal mottagare (föräldrar)		Medelbelopp, kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	179	5	5 587	2 675
25-29	1 216	71	5 145	4 019
30-34	4 152	388	4 864	4 395
35-39	9 200	1 064	4 777	4 328
40-44	10 694	1 636	4 740	4 125
45-49	7 114	1 356	4 752	4 102
50-54	2 940	763	4 795	4 266
55-	852	463	5 089	4 625
<b>Samtliga</b>	<b>36 347</b>	<b>5 746</b>	<b>4 796</b>	<b>4 232</b>

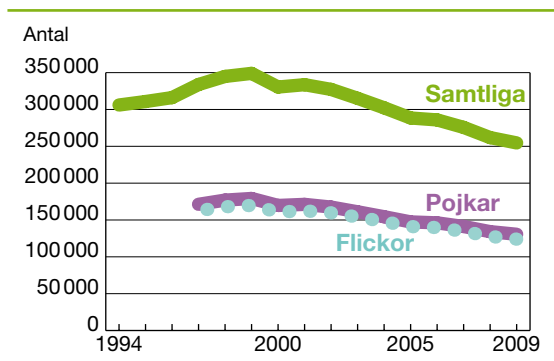
#### Vårdbidrag i december år 2009.

Totalt betalades det ut 2,8 miljarder kronor i vårdbidrag under 2009, varav 88 procent till kvinnor och 12 procent till män. Av mottagarna var 86 procent kvinnor och 14

procent män. Flest antal vårdbidrag betalades ut till personer i åldersgruppen 40-44 år. Omkring 2 300 av vårdbidragsmottagarna i december 2009 hade delat vårdbidrag.

## Underhållsstöd

Genom underhållsstöd garanteras barn till särlevande föräldrar underhåll även när den bidragsskyldiga föräldern inte fullgör sin underhållsskyldighet.



**Barn med underhållsstöd.** Antalet barn med underhållsstöd ökade under 1990-talet, vilket bland annat berodde både på att det totalt sett fanns fler barn än tidigare samt att det förlängda underhållsstödet infördes år 1997. Under 2000-talet har antalet barn med underhållsstöd minskat. Detta kan bland annat förklaras av de låga födelsetalen i slutet av 1990-talet och början av 2000-talet samt att Försäkringskassan har arbetat aktivt med att separerade föräldrar ska reglera underhållet på egen hand.

### Regler 2009

Föräldrar är underhållsskyldiga för sitt barn tills det fyller 18 år, eller längre om barnet fortfarande går i skolan. När barnet bor varaktigt hos endast en av föräldrarna ska den andra föräldern bidra till barnets försörjning genom att betala underhållsbidrag. Föräldrarna kan komma överens om ett lämpligt belopp eller beräkna det efter föräldrabalkens regler. Storleken på underhållsbidraget fastställs då med hänsyn till barnets behov och föräldrarnas ekonomiska förmåga.

Ett barn kan få underhållsstöd från Försäkringskassan om

- den förälder som ska betala underhållsbidrag inte gör det eller betalar mindre än 1 273 kronor i månaden
- faderskapet inte är fastställt
- en förälder har ensam adopterat ett barn från utlandet

Underhållsstödet är högst 1 273 kronor per månad och barn. Förlängt underhållsstöd kan betalas ut så länge barnet studerar och har rätt till förlängt barnbidrag eller studiehjälp men längst till och med juni det år då barnet fyller 20 år.

Underhållsstöd kan utbetalas i form av fullt underhållsstöd, utfyllnadsbidrag eller underhållsstöd vid växelvis boende. När fullt underhållsstöd betalas ut ska den bidragsskyldige föräldern helt eller delvis betala tillbaka de kostnader som samhället har för underhållsstödet som betalas ut. Återbetalningen beräknas på inkomster i den senaste taxeringen och fastställs till en procentsats beroende av hur många barn den bidragsskyldige ska försörja.

**Barn för vilka föräldrar får underhållsstöd i december år 2009.**

Totalt fick föräldrar till omkring 12 procent av alla flickor och pojkar i åldrarna 0–19 år underhållsstöd. Andelen var som högst för barn i åldrarna mellan 15 och 17 år, där närmare 19 procent av alla barn fick underhållsstöd.

Ålder	Antal barn		Andel av respektive åldersgrupp	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0–2	6 324	6 646	3,9	3,9
3–5	11 368	12 304	7,3	7,5
6–8	15 752	16 698	10,7	10,8
9–11	19 763	20 762	14,2	14,1
12–14	25 359	26 063	16,9	16,5
15–17	33 767	35 306	18,7	18,5
18–19	11 660	12 834	9,0	9,3
<b>Samtliga</b>	<b>123 993</b>	<b>130 613</b>	<b>11,6</b>	<b>11,6</b>

**Underhållsstöd i december år**

**2009.** Under år 2009 betalades det ut drygt 3,6 miljarder kronor i underhållsstöd, varav 85 procent till kvinnor och 15 procent till män. Av mottagarna var 82 procent kvinnor och 18 procent män.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
–24	16 473	11 945	1 356	1 268
25–29	12 096	749	1 658	1 224
30–34	20 744	1 873	1 840	1 410
35–39	31 981	3 808	1 895	1 518
40–44	33 714	5 401	1 819	1 589
45–49	22 020	4 467	1 695	1 544
50–54	9 061	2 315	1 569	1 527
55–59	2 184	1 091	1 556	1 475
60–	299	557	1 658	1 525
<b>Samtliga</b>	<b>148 572</b>	<b>32 206</b>	<b>1 736</b>	<b>1 427</b>

Ålder	Antal bidrags-skyldiga		Antal med skuld		Medelskuld <sup>1</sup> , kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
–24	305	2 503	25	401	3 778	5 377
25–29	973	6 356	188	1 932	6 396	7 336
30–34	2 072	12 233	574	4 168	6 536	9 663
35–39	4 404	21 299	1 456	7 627	6 481	12 146
40–44	5 616	30 725	2 132	11 691	7 659	14 592
45–49	4 016	27 943	1 605	11 494	6 748	14 421
50–54	1 610	17 547	705	7 572	7 593	13 751
55–59	409	8 648	169	3 940	7 387	13 803
60–	65	5 483	31	2 460	12 010	11 921
<b>Samtliga</b>	<b>19 470</b>	<b>132 737</b>	<b>6 885</b>	<b>51 285</b>	<b>7 061</b>	<b>13 131</b>

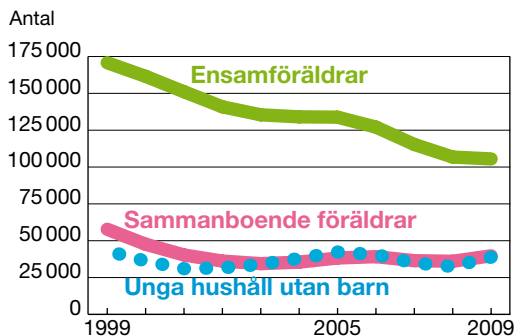
<sup>1</sup> Medelskulden är beräknad på den andel av de bidragsskyldiga som har en skuld till Försäkringskassan. Detta innebär att den skuld som har övergått till Kronofogdemyndigheten för indrivning inkluderas inte i tabellen.

**Bidragsskyldiga föräldrar december år 2009.** Av de 152 000 bidragsskyldiga föräldrarna i december 2009 var 13 procent kvinnor och

87 procent män. Bland kvinnorna hade 35 procent en skuld till Försäkringskassan och bland männen 39 procent.

## Bostadsbidrag

Bostadsbidrag ska ge barnfamiljer och ungdomshushåll med låga inkomster en möjlighet att hålla sig med goda och tillräckligt rymliga bostäder.



### Antal hushåll med bostadsbidrag i december.

Antalet hushåll med bostadsbidrag har minskat sedan slutet av 1990-talet. Minskningen beror delvis på de regeländringar som gjorts under tidsperioden, och delvis på att inkomstnivån höjts samtidigt som inkomstgränserna för bidraget har varit oförändrade. Totalt betalades bostadsbidrag ut till omkring 184 000 hushåll i december 2009. Drygt en femtedel av de som fick bidraget tillhörde ett ungdomshushåll utan barn.

### Regler 2009

Barnfamiljer kan få bostadsbidrag. Även ungdomshushåll utan barn, där de sökande fyllt 18 år men inte är 29 år, kan få bostadsbidrag.

Bidragsbeloppet bestäms av hushållets sammansättning, bostadskostnaden, bostadens storlek och inkomstens storlek.

De som söker bostadsbidrag ska bland annat uppskatta hur mycket de kommer att tjäna under det kommande kalenderår ansökan avser. Med hänsyn till dessa uppgifter beräknas ett preliminärt bostadsbidrag. Efter den tidpunkt då taxeringsbeslut för bidragsåret meddelats fastställs slutligt bostadsbidrag. Beslut om slutligt bostadsbidrag för år 2009 meddelas under år 2011. Om hushållet har fått mer än 1 199 kronor för mycket i preliminärt bostadsbidrag ska mellanskillnaden betalas tillbaka.

Är mellanskillnaden mer än 2 500 kronor ska hushållet också betala en avgift. Om hushållet i stället har fått ett för litet preliminärt bostadsbidrag och mellanskillnaden överstiger 1 199 kronor ska mellanskillnaden betalas ut med ränta.

För gifta och samboende med barn inkomstprövas bostadsbidraget individuellt. Bidraget minskas om årsinkomsten överstiger 58 500 kronor för vardera maken.

För en ensamstående förälder minskas bostadsbidraget av den årsinkomst som överstiger 117 000 kronor.

För ungdomar utan barn minskas bidraget om årsinkomsten överstiger 41 000 kronor för ensamstående eller överstiger 58 000 kronor för makar tillsammans.

	Max. bostadsbidrag, kronor per månad	Max. boyta, kvm	Inkomstgräns över vilken bidraget reduceras, kronor per år		Regler 2009
			Ensamstående	Gifta/sambor	
<i>Barnfamiljer</i>					
Antal hemmavarande barn					
1	2 600	80	117 000	58 500/sökande	
2	3 200	100	117 000	58 500/sökande	
3	4 000	120	117 000	58 500/sökande	
4	4 000	140	117 000	58 500/sökande	
5 eller fler	4 000	160	117 000	58 500/sökande	
<i>Hushåll utan barn</i>					
18–28 år	1 100	60	41 000	58 000	

Ålder	Antal hushåll efter typ			Medelbelopp per hushåll, kronor i december		
	Ensamstående Kvinnor	Män	Sammanboende	Ensamstående Kvinnor	Män	Sammanboende
–24	19 205	14 301	3 350	1 057	748	1 335
25–29	12 691	5 963	5 210	1 700	879	1 643
30–34	12 742	1 481	5 995	2 070	1 467	1 945
35–39	17 764	2 219	7 026	1 955	1 480	2 142
40–44	20 394	3 218	7 141	1 786	1 497	2 165
45–49	14 864	3 229	5 989	1 693	1 490	2 155
50–54	6 864	2 282	3 953	1 633	1 451	2 097
55–59	2 119	1 331	2 029	1 675	1 477	2 036
60–	369	970	1 422	1 724	1 494	1 938
<b>Samtliga</b>	<b>107 012</b>	<b>34 994</b>	<b>42 115</b>	<b>1 682</b>	<b>1 079</b>	<b>1 978</b>

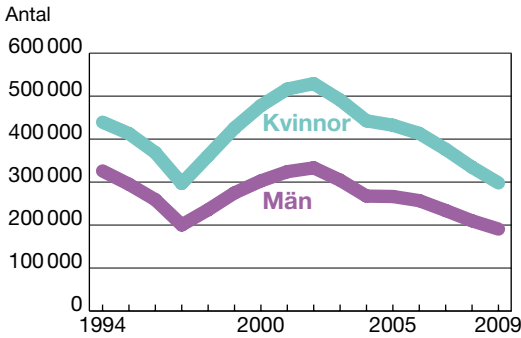
**Bostadsbidrag december år 2009.** Bostadsbidrag går främst till ensamstående föräldrar och då oftast till kvinnor. Under år 2009 utbetalades totalt 3,3 miljarder kronor i bostadsbidrag. Ungefär 60 procent av beloppet gick till

hushåll med en kvinna som ensam försörjare, 13 procent av beloppet till hushåll med en man som ensam försörjare och 28 procent av beloppet till hushåll med sammanboende.

# Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

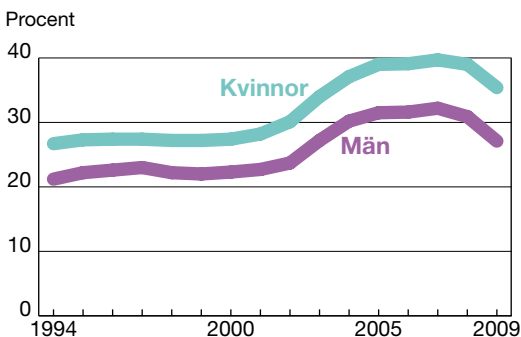
## Sjukpenning

Sjukpenning ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom.



### Antal mottagare av sjukpenning.

Under mitten av 1990-talet sjönk antalet mottagare av sjukpenning för att därefter öka. Efter en period mellan år 1997 och 2002, med bland annat en starkt ökande långtidssjukfrånvaro, minskade antalet mottagare av sjukpenning återigen varje år. Antal kvinnor med sjukpenning har under tidsperioden alltid varit fler än antal män. Detta kan bero på skillnader i hälso-, livs- och arbetsvillkor mellan kvinnor och män.

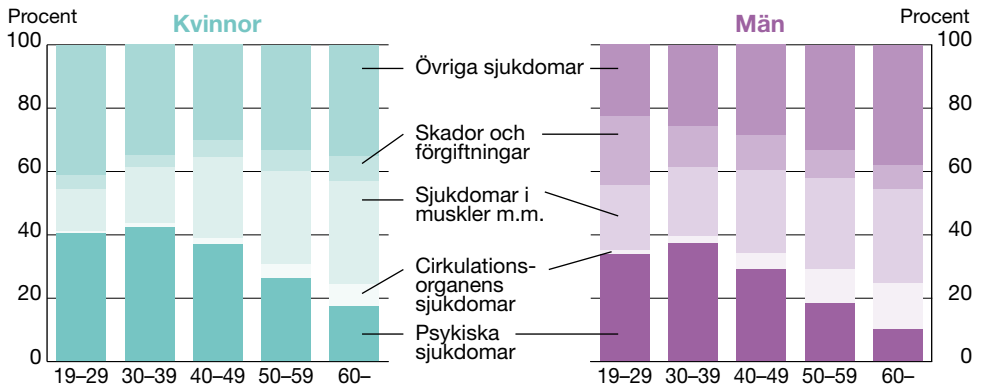


### Andel ersatta sjukpenningdagar med partiell omfattning.

I början av 2000-talet ökade andelen utbetalda dagar med partiell omfattning. Detta kan bland annat förklaras av att regeringen i början av 2000-talet tydliggjorde att Försäkringskassan skulle använda partiell sjukskrivning i större utsträckning.

Omkring 65 respektive 73 procent av de utbetalda dagarna med sjukpenning för kvinnor och män betalades ut med hel omfattning år 2009.

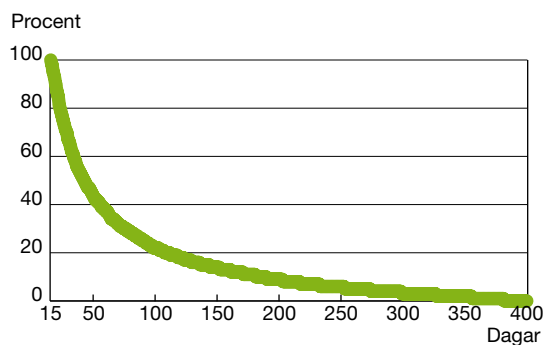




**Pågående fall med sjukpenning efter ålder och diagnosgrupp i december 2009.** För både kvinnor och män med sjukpenning i december 2009 var psykiska sjukdomar och sjukdomar i muskler m.m. bland de vanligaste diagnosgrupperna.

Psykiska sjukdomar motsvarade 33 procent av alla fall för kvinnor och 24 procent av alla fall för män. Motsvarande siffra för sjukdomar i muskler m.m. var 24 respektive 26 procent för kvinnor och män.

**Andel kvarvarande sjukfall vid olika tidpunkter (dagar) för sjukfall 14 dagar eller längre som avslutats under år 2009.** De flesta sjukfallen avslutades under de första månaderna. Omkring 25 procent av sjukfallen hade ännu inte avslutats efter 90 dagar.



OBS! Sjukfallen i diagrammet inkluderar både sjukpenning och rehabiliteringspenning (se sidan 44).

## Regler 2009

En person kan få hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukpenning om inkomsterna uteblir på grund av sjukdom. Avgörande är i vilken grad arbetsförmågan är nedsatt på grund av sjukdom. Sjukpenning kan även betalas ut vid medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom eller att förkorta sjukdomstiden.

Under de första 14 dagarna i en sjukperiod får en anställd sjuklön av sin arbetsgivare, dock inte för den allra första dagen som är en karenstdag. Om nedsättningen av arbetsförmågan kvarstår även efter det att sjuklöneperioden har löpt ut kan en anställd få sjukpenning från Försäkringskassan. Egenföretagare har även möjlighet att välja en karenstid på 3 eller 30 dagar.

Sjukpenning motsvarande knappt 80 procent av den sjukpenningsgrundande inkomsten (SGI) kan betalas ut under 364 dagar inom en period om 450 dagar. Maximal sjukpenning baseras på 7,5 prisbasbelopp. År 2009 motsvarar det en maximal ersättning på 682 kronor för en dag under denna period. Om nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom kvarstår efter denna period kan förlängd sjukpenning i ytterligare 550 dagar betalas ut. Ersättningen motsvarar då knappt 75 procent av SGI. Maximal ersättning baseras på 7,5 prisbasbelopp. År 2009 motsvarar det en maximal ersättning på 640 kronor för en

dag under denna period. Personer med mycket allvarliga sjukdomar, såsom till exempel tumörsjukdomar, neurologiska sjukdomar eller väntan på transplantation av ett vitalt organ, kan få fortsatt sjukpenning för obegränsad tid motsvarande 80 procent av SGI. För arbetslösa gäller speciella regler för ersättning och år 2009 var maximal ersättning per dag för dessa 486 kronor.

Bedömning av i vilken grad arbetsförmågan är nedsatt och rätten till sjukpenning görs enligt den så kallade rehabiliteringskedjan. Under de första 90 dagarna görs detta i förhållande till det vanliga arbetet. Efter 90 dagar bedöms rätten till sjukpenning i förhållande till om den försäkrade kan utföra något arbete hos arbetsgivaren. Efter 180 dagar har den försäkrade enbart rätt till sjukpenning om han eller hon inte kan utföra något arbete på arbetsmarknaden. Det gäller dock inte om Försäkringskassan bedömer att den försäkrade med stor sannolikhet kommer att kunna gå tillbaka till arbete hos arbetsgivaren före dag 366. Då bedöms arbetsförmågan i förhållande till ett arbete hos arbetsgivaren även efter dag 180. För egenföretagare görs en prövning mot det egna arbetet fram till dag 180, där efter prövas han eller hon mot den reguljära arbetsmarknaden. För arbetslösa prövas arbetsförmågan i förhållande till hela arbetsmarknaden från och med dag 1.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16-24	12 034	9 389	62	59	21 739	26 240
25-29	24 320	11 998	68	73	26 363	33 511
30-34	34 431	14 901	72	76	29 026	34 661
35-39	37 721	18 970	85	79	33 151	36 296
40-44	37 550	22 538	94	84	35 398	38 037
45-49	36 657	23 975	96	91	36 185	40 600
50-54	37 042	25 485	98	95	36 605	41 880
55-59	37 288	28 060	100	102	37 411	45 020
60-	41 014	35 386	101	104	37 711	46 228
<b>Samtliga</b>	<b>298 057</b>	<b>190 702</b>	<b>89</b>	<b>90</b>	<b>33 906</b>	<b>40 118</b>

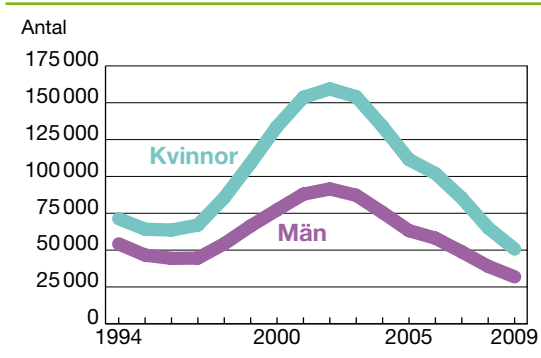
**Sjukpenning 2009.** Av totalt 18 miljarder kronor (exklusive samverkansmedel) som betalades ut i sjukpenning år 2009 gick 57 procent till kvinnor och 43 procent till män. Av mottagarna var 61 procent kvinnor och 39 procent män. Det genomsnittliga ersatta beloppet för männen under året var 18 procent högre än för kvinnorna. Det beror bland annat på att det finns fler kvinnor än män som får partiell ersättning, men det kan

även bero på skillnader i kvinnor och mäns inkomstnivå.

Det genomsnittliga antalet sjukpenningdagar stiger med ökande ålder för både kvinnor och män. En av anledningarna är att risken för att en sjukdom leder till en längre tids återhämtning stiger med högre ålder. Det kan också vara fråga om att personer som har varit yrkesaktiva under en längre tid har utsatts för en större sammanlagd belastning.

## Arbetslivsinriktad rehabilitering

Olika rehabiliteringsåtgärder ska underlätta för de långtidssjuka att återgå till arbete.



**Långa sjukfall i december.** Det är oftast personer med långa sjukfall som får någon form av arbetslivsinriktad rehabilitering. Med långa sjukfall avses här personer som har ersättning i form av sjukpenning, rehabiliteringspenning och/eller arbetsskadesjukpenning i minst 60 dagar. Antalet långa sjukfall sjönk mellan 2002 och 2009 med drygt 168 000 individer. Kvinnornas andel av de långa sjukfallen var år 2009 cirka 61 procent och mäns andel var 39 procent.

### Regler 2009

Arbetsträning och utbildning är exempel på åtgärder som kan bli aktuella inom arbetslivsinriktad rehabilitering.

I samband med arbetslivsinriktad rehabilitering kan den enskilde personen få rehabiliteringspenning som ersättning för uteblivna inkomster och ett särskilt bidrag som täcker vissa så kallade merkostnader som kan uppstå i samband med rehabiliteringen (exempelvis för resor).

Vidare kan Försäkringskassan ge bidrag till arbetshjälpmedel och ge ersättning för resor till och från arbetet i stället för sjukpenning.

Rehabiliteringspenning kan vara hel, tre fjärdedels, halv eller

en fjärdedels dag. Rehabiliteringspenningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och räknas in i de 364 dagar som den försäkrade maximalt kan få sjukpenning.

År 2009 var den maximala rehabiliteringspenningen per dag under denna period 682 kronor. Därefter kan förlängd rehabiliteringspenning motsvarande knappt 75 procent av SGI betalas ut, vilket räknas in i de 550 dagar som den försäkrade maximalt kan få förlängd sjukpenning. År 2009 var maximal ersättning för en dag under denna period 640 kronor.

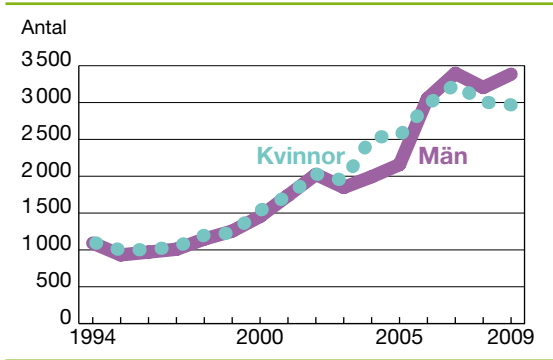
Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16-24	290	186	117	117	43 083	50 051
25-29	892	524	118	127	46 365	55 029
30-34	1 619	722	115	125	46 874	55 738
35-39	2 341	934	117	119	47 677	54 133
40-44	2 919	1 120	114	114	46 318	52 072
45-49	2 604	1 192	111	122	45 417	55 787
50-54	2 356	1 196	106	111	42 606	50 824
55-59	2 036	1 105	93	107	37 506	48 699
60-	1 155	705	74	84	31 076	40 293
<b>Samtliga</b>	<b>16 212</b>	<b>7 684</b>	<b>107</b>	<b>114</b>	<b>43 638</b>	<b>51 636</b>

**Rehabiliteringspenning 2009.** Av mottagarna av rehabiliteringspenning år 2009 var 68 procent kvinnor och 32 procent män. Av drygt 1,1 miljarder kronor som totalt betalades ut i rehabi-

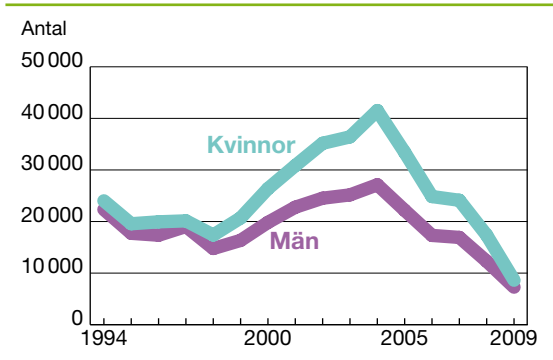
literingspenning under år 2009 gick 64 procent till kvinnor och 36 procent till män. Statistiken för rehabiliteringspenning inkluderar inte bidrag till arbetshjälpmedel med mera.

## Sjukersättning och aktivitetsersättning

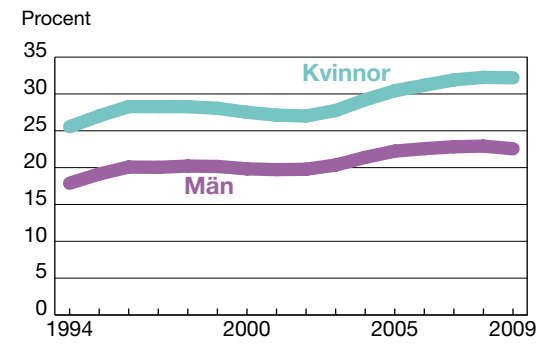
Sjukersättning och aktivitetsersättning ger ekonomisk trygghet vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga.



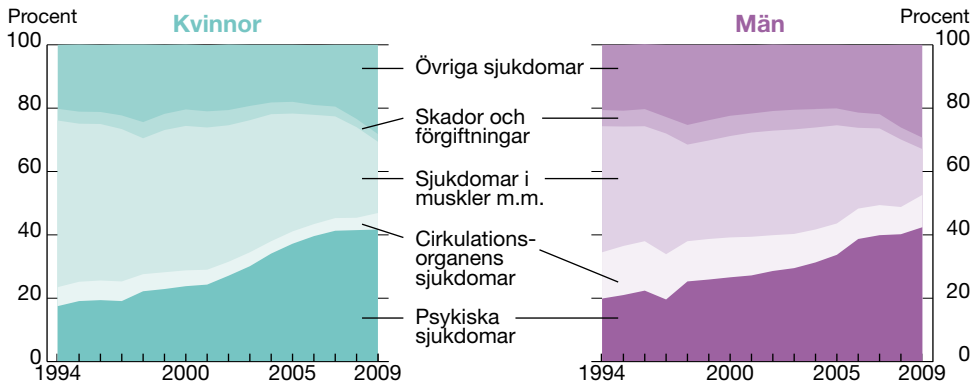
**Nybeviljad aktivitetsersättning (förtidspension och sjukbidrag före 2003) för personer yngre än 30 år.** Före år 2003 kunde personer yngre än 30 år nybeviljas både förtidspension och sjukbidrag, medan det från och med 2003 enbart var möjligt för denna åldersgrupp att nybeviljas aktivitetsersättning. Antal nybeviljanden för personer yngre än 30 år 2009 var omkring 6 400 stycken, vilket är nästintill tre gånger så många som år 1994.



**Nybeviljad sjukersättning (förtidspension och sjukbidrag före 2003) för personer 30 år eller äldre.** Före år 2003 kunde personer 30 år eller äldre nybeviljas både förtidspension och sjukbidrag, medan det från och med 2003 enbart var möjligt för denna åldersgrupp att nybeviljas sjukersättning. Antal nybeviljanden har stadigt minskat de senaste åren och år 2009 var antalet närmare 16 000 stycken.

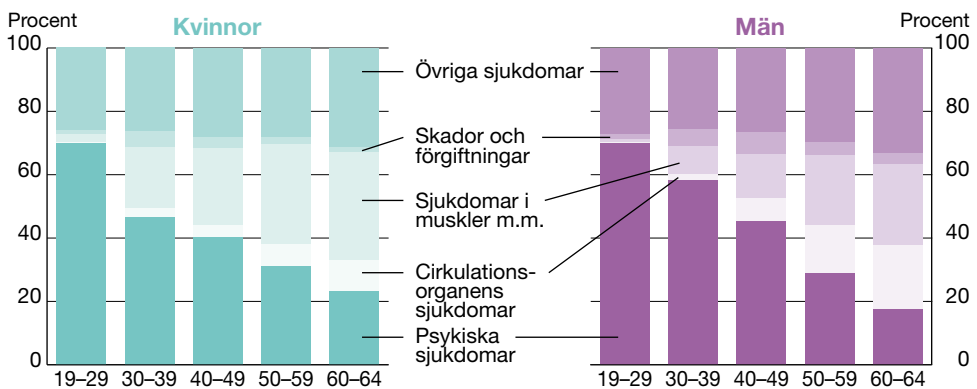


**Andel sjukersättningar och aktivitetsersättningar med partiell omfattning i december 2009 (förtidspensioner och sjukbidrag före 2003).** Andelen med partiell sjukersättning eller aktivitetsersättning har varierat över tid, men dessa har allmänt varit vanligare bland kvinnor än bland män. I december år 2009 hade 32 procent av kvinnorna och 23 procent av männen partiell ersättning.



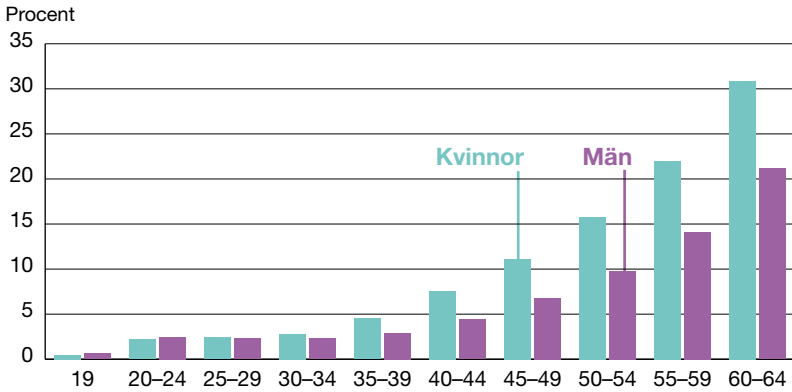
**Nybeviljad sjukersättning och aktivitetsersättning (förtidspension och sjukbidrag före 2003) efter diagnosgrupp.** Sjukdomarna i muskler, skelett och bindväv var fram till år 2004 den största diagnosgruppen för personer som nybeviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning. Sedan 2005

har dock psykiska sjukdomarna varit den största diagnosgruppen för både kvinnor och män. År 2009 motsvarade de psykiska diagnoserna 42 procent av alla nybeviljade sjukersättningar och aktivitetsersättningar för både kvinnor och män.



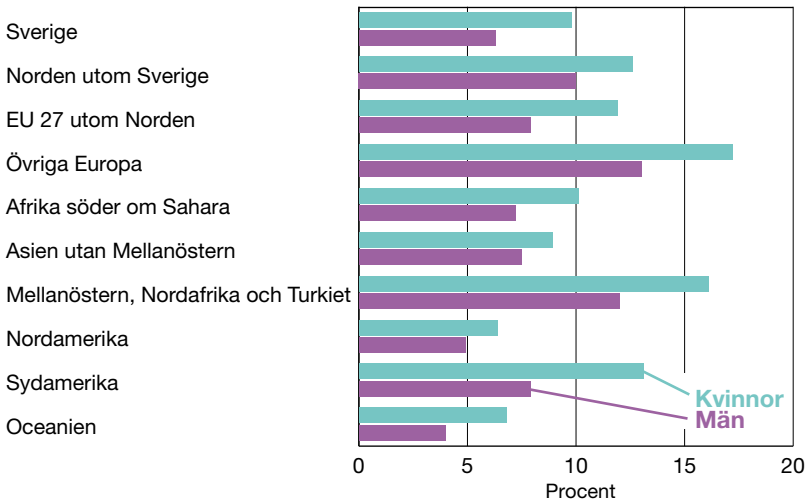
**Nybeviljade sjukersättningar och aktivitetsersättningar efter ålder och diagnosgrupp år 2009.** År 2009 var psykiska sjukdomar den vanligaste diagnosgruppen för både kvinnor och män yngre än 50 år som nybeviljats sjukersättning

eller aktivitetsersättning. För både kvinnor och män i åldersgrupper 50 år eller äldre som nybeviljats sjukersättning var sjukdomar i rörelseorganen m.m. bland de vanligaste diagnosgrupperna.



**Andel av befolkningen med sjukersättning eller aktivitetsersättning i december 2009.** Antal personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning var i december 2009 knappt 498 000, varav 60 procent var kvinnor och 40 procent var män. Närmare 9 procent av befolkningen i åldrarna 19 till 64 år har av hälsoskäl helt eller delvis

lämnat arbetslivet med sjuk- eller aktivitetsersättning och andelen stiger med ökande ålder. I alla åldersgrupper över 25 år är det vanligare att kvinnor har ersättning än att män har ersättning. I åldern 60-64 år är andelen av befolkningen som har sjuk- eller aktivitetsersättning 31 procent för kvinnor och 21 procent för män.



Andelarna är åldersstandardiserade, för förklaring se Läsanvisningar.

**Andel av befolkningen med sjukersättning eller aktivitetsersättning per födelseregion i december 2009, åldersstandardiserade värden.** Andelen med sjukersätt-

ning eller aktivitetsersättning varierar för personer födda i olika födelseregioner och beror bland annat på skilda hälso-, livs- och arbetsvillkor.



Regler  
2009

Aktivitetsersättning beviljas de som är i åldrarna 19–29 år och som av medicinska skäl har fått sin arbetsförmåga nedsatt med minst en fjärdedel under minst ett år. Den är alltid tidsbegränsad. Aktivitetsersättningen kan kombineras med en medverkan i olika aktiviteter, som ska ha till syfte att ta tillvara den enskildes möjligheter till utveckling och arbete under ungdomsåren. Ungdomar som på grund av funktionsnedsättning ännu inte har avslutat sin utbildning på grundskole- och gymnasienivå har rätt till hel aktivitetsersättning under studierna.

Sjukersättning beviljas de som är i åldrarna 30–64 år och som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga, det vill säga för all överskådlig framtid.

Sjukersättning och aktivitetsersättning kan betalas ut i form av hel, tre fjärdedels, halv respektive en fjärdedels ersättning. Det finns en inkomstrelaterad ersättning och en garantiersättning. Den inkomstrelaterade ersättningen är knuten till arbetsinkomsten. Garantiersättning får personer med inga eller låga förvärvsinkomster. För aktivitetsersättning varierar garantiersättningen beroende på bland annat ålder. Maximal garantiersättning per månad år 2009 var 8 382 kronor, motsvarande 2,35 prisbasbelopp. För sjukersättning var den maximala garantiersättningen per månad 8 560 kronor år 2009, motsvarande 2,4 prisbasbelopp.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per månad		Andel av befolkningen, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19	1 218	1 683	7 474	7 465	0,5	0,6
20–24	5 949	6 844	7 490	7 534	2,1	2,3
25–29	5 290	4 897	7 777	8 023	2,0	1,8
<b>Samtliga</b>	<b>12 457</b>	<b>13 424</b>	<b>7 610</b>	<b>7 704</b>	<b>1,6</b>	<b>1,6</b>

**Aktivitetsersättning december 2009.** Utbetalda medel för aktivitetsersättning uppgick år 2009 till totalt 2,5 miljarder kronor, varav 48 procent betalades ut till kvinnor och 52 procent till män. Av mottagarna var 48 procent kvinnor och 52 procent män.

Flertalet av dem som får aktivitetsersättning har inte haft

möjlighet att genom förvärvsarbete bygga upp ett eget försäkringskydd och får därför garantiersättning. Totalt år 2009 fick 92 procent av kvinnorna och 95 procent av männen garantiersättning (enbart garantiersättning eller i kombination med inkomstrelaterad ersättning).

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per månad		Andel av befolkningen, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
20–24 <sup>1</sup>	314	423	8 583	8 557	0,1	0,1
25–29 <sup>1</sup>	1 055	1 366	8 473	8 523	0,4	0,5
30–34	7 734	6 491	8 056	8 649	2,8	2,3
35–39	13 754	9 095	8 022	8 804	4,5	2,9
40–44	24 328	14 495	8 087	9 245	7,6	4,4
45–49	33 633	20 989	8 179	9 424	11,1	6,8
50–54	45 235	28 518	8 265	9 574	15,8	9,8
55–59	62 599	40 405	8 445	9 822	22,0	14,1
60–64	96 385	65 593	8 871	10 419	30,9	21,2
<b>Samtliga</b>	<b>285 037</b>	<b>187 375</b>	<b>8 468</b>	<b>9 802</b>	<b>9,9</b>	<b>6,4</b>

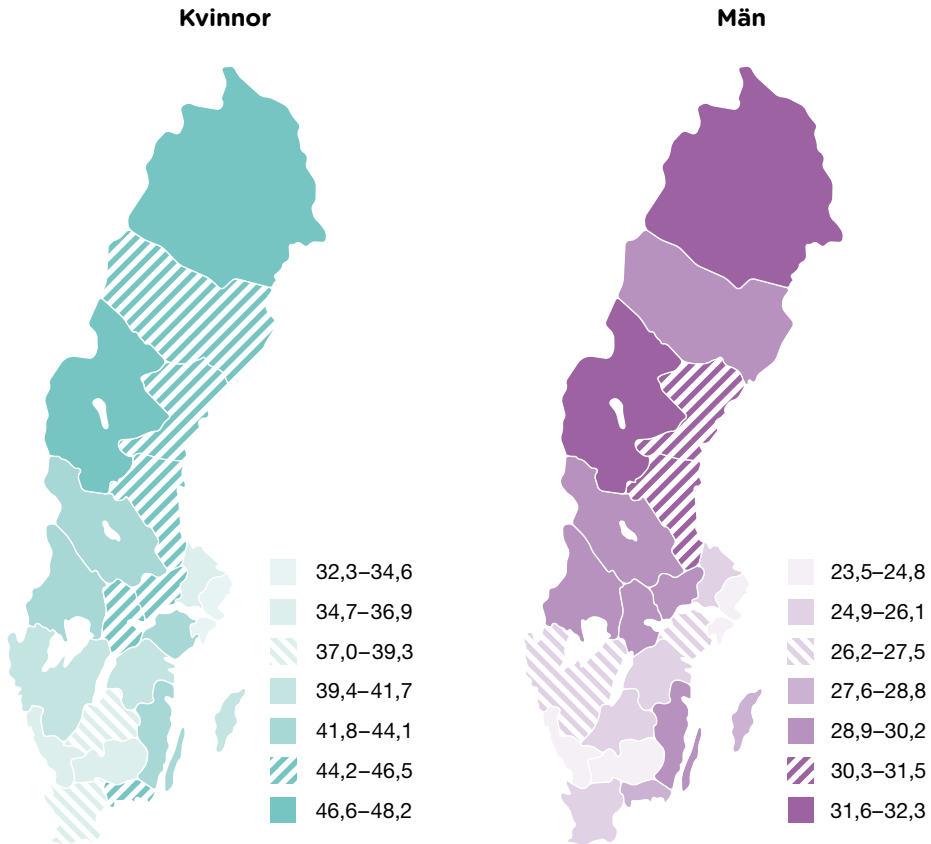
<sup>1</sup> Pensionen till de som hade förtidspension eller sjukbidrag före 2003 räknades om till sjukersättning, oberoende av ålder. Sedan 2003 nybeviljas inte sjukersättning till personer som är yngre än 30 år.

**Sjukersättning december 2009.** Av mottagarna av sjukersättning var 60 procent kvinnor och 40 procent män. Under år 2009 utbetalades 53,6 miljarder kronor i sjukersättning, varav 57 procent till kvinnor och 43 procent till män.

Andelen som får sjukersättning i form av garantiersättning (enbart garantiersättning eller i kombination med inkomstrelaterad ersättning) var 51 procent för både kvinnor och män.

## Ohälsotalet

Ohälsotalet anger antal utbetalda dagar med sjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning från socialförsäkring per registrerad försäkrad i åldrarna 16–64 år.



### Ohälsotalet per län år 2009.

Ohälsotalet i Sverige år 2009 var 39,1 för kvinnor och 26,7 för män. Länen i norra delen av Sverige har de högsta ohälsotalen för både kvinnor och män. Detta beror bland annat på att medelåldern är högre i dessa län jämfört med övriga Sverige. Det kan även förklaras av skillnader i hälso-, livs- och arbetsvillkor mellan länen.

Sjukersättning och aktivitetsersättning står för den största delen av ohälsotalet, medan sjukpenning och rehabiliteringspenning står för den mindre. Det är även främst den del av ohälsotalet som rör sjuk- och aktivitetsersättning som varierar mellan länen.

## Bostadstillägg till personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning

Personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning som har en låg inkomst kan få bostadstillägg så att de kan ha möjlighet att ha en bostad av god kvalitet, utan att levnadsstandarden i övrigt behöver drabbas.

### Regler 2009

Bostadstillägget omfattar

- bostadstillägg till pensionärer (BTP)
- särskilt bostadstillägg till pensionärer (SBTP).

Bostadstillägg är ett tillägg till allmänna pensions- och sjukförsäkringsförmåner. Från och med den 1 januari 2010 administrerar Försäkringskassan enbart bostadstillägg till dem som har sjukersättning eller aktivitetsersättning. Pensionsmyndigheten administrerar bostadstillägg till dem som har övriga förmåner såsom ålderspension från 65 års ålder, änkepension m.m.

Storleken på bostadstillägget beror på boendekostnaden samt de inkomster och den förmögenhet som den enskilde har. Under 2009 var högsta möjliga BTP till dem som har sjukersättning eller

aktivitetsersättning 91 procent av boendekostnaden upp till 4 500 kronor per månad för ogifta respektive 2 250 kronor per månad för gifta. BTP är ett skattefritt stöd som den enskilde måste ansöka om.

SBTP är ett stöd som syftar till att garantera den enskilde en skälig levnadsnivå efter att en skälig bostadskostnad är betald. En förutsättning för att kunna få SBTP är att BTP är beviljat. Under 2009 ansågs en bostadskostnad som uppgick till högst 5 700 kronor per månad för ogifta och 2 850 kronor per månad för gifta som skälig bostadskostnad. Beloppen för skälig levnadsnivå var 4 831 kronor per månad för ogifta och 4 082 kronor för gifta. SBTP betalas ut i form av ett utfyllnadsbelopp upp till skälig levnadsnivå.

Ålder	Antal mottagare		Andel av mottagarna av sjuk- eller aktivitetsersättning som har bostadstillägg, procent		Medelbelopp, kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19	207	249	19	17	2 506	2 505
20–24	3 325	3 797	55	56	2 959	2 959
25–29	3 831	4 198	60	68	2 993	3 034
30–34	3 844	3 971	43	57	2 893	2 999
35–39	5 248	4 833	33	49	2 672	2 785
40–44	7 880	6 286	29	39	2 497	2 613
45–49	10 118	8 034	28	37	2 454	2 518
50–54	11 835	9 224	25	30	2 455	2 448
55–59	13 922	10 185	21	23	2 417	2 386
60–64	16 165	10 323	16	15	2 328	2 282
<b>Samtliga</b>	<b>76 375</b>	<b>61 100</b>	<b>24</b>	<b>29</b>	<b>2 511</b>	<b>2 570</b>

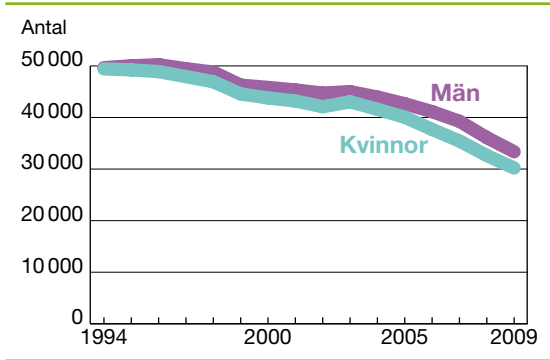
I tabellen inkluderas både mottagare av bostadstillägg och särskilt bostadstillägg.

**Bostadstillägg till personer med sjukersättning eller aktivitetsersättning i december 2009.** Av mottagarna av bostadstillägg var 56 procent kvinnor och 44 procent män. Totalt betalades det ut 4,5 miljarder kronor i bostadstillägg

under år 2009, varav 55 procent till kvinnor och 45 procent till män. Av mottagarna av sjukersättning eller aktivitetsersättning fick 24 procent av kvinnorna och 29 procent av männen även bostadstillägg.

## Arbetsskadeersättning

Arbetsskadeersättning ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av arbetskada.



### Antal egenlivräntor enligt arbetsskadeförsäkringen i december.

Antalet egenlivräntor har minskat under perioden, vilket bland annat beror på en regelförändring 1993 då det infördes strängare krav för att få en arbetskada godkänd. År 2002 infördes lindrigare bevisregler vid bedömning om en arbetskada föreligger, vilket kan förklara ökningen i antal det året. År 2003 ändrades reglerna så att endast individer under 65 år beviljades livräntor, vilket delvis förklarar att antalet livräntor efter 2003 sjunker med 28 procent. Även antal ansökningar om livräntor har minskat under tidsperioden, vilket har medfört att färre livräntor har kunnat beviljas.

### Regler 2009

Alla som förvärvsarbetar i landet är försäkrade för arbetskada. Med arbetskada menas skada till följd av olycksfall eller skadlig inverkan i arbetet. Ersättning som Försäkringskassan kan betala ut är för inkomstförlust, tandvårdskostnader, kostnader för sjukvård utomlands, sjukpenning i särskilda fall och kostnader för särskilda hjälpmedel. Det finns även ersättning för efterlevande och begravningshjälp, vilka från och med den 1/1 2010 administreras av Pensionsmyndigheten.

Den största ersättningen som betalas ut från arbetsskadeförsäkringen är livränta. Det är en ersättning som kommer i fråga först om en godkänd arbetskada medför en varaktig nedsättning av förmågan att skaffa sig inkomst genom arbete.

Innan det akuta – av arbetsskadan orsakade – sjukdomstillståndet har upphört får den försäkrade vanlig sjuklön eller sjukpenning. Den som har en skada som har visat sig den 1 januari 2003 eller senare får kompensation för karensdagar när han eller hon beviljas livränta.

Livräntan ger ersättning för hela den bestående inkomstförlusten. Vid beräkning av livräntans storlek jämförs den inkomst personen antas ha tjänat om skadan inte hade inträffat med den inkomst han eller hon beräknas kunna få efter skadan. Livräntan ger ersättning för hela mellanskilnaden men kan aldrig bli högre än 7,5 prisbasbelopp per år, motsvarande 26 750 kronor per månad år 2009.

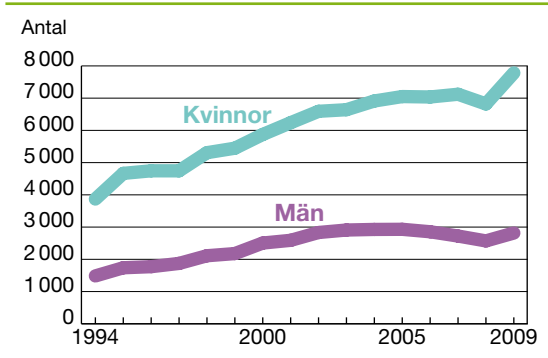
**Arbetskadeliivränta december**

**2009.** Av mottagarna av arbetskadeliivränta var 44 procent kvinnor och 56 procent män. År 2009 utbetalades totalt 4 miljarder kronor i arbetskadeliivränta. Av det utbetalda beloppet gick 39 procent till kvinnor och 61 procent till män. Kvinnorna fick i genomsnitt 1 333 kronor, eller 20 procent, lägre ersättning per månad jämfört med männen.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per månad	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
20-24	3	16	16 094	13 587
25-29	30	66	7 763	10 918
30-34	103	200	5 884	7 436
35-39	363	579	6 671	7 262
40-44	1 102	1 702	5 900	6 642
45-49	1 879	2 936	5 463	6 530
50-54	3 033	4 266	5 405	6 450
55-59	5 147	6 341	5 189	6 418
60-64	9 446	10 693	5 106	6 719
<b>Samtliga</b>	<b>21 106</b>	<b>26 799</b>	<b>5 278</b>	<b>6 611</b>

## Närståendepenning

Närståendepenning gör det möjligt för en person att avstå från arbete för att vårda en svårt sjuk närstående.



### Personer med närståendepenning.

Antalet personer med närståendepenning har ökat under tidsperioden. Detta kan bland annat förklaras av att möjligheten att få närståendepenning har blivit mer känd hos allmänheten, men ökningen kan även bero på att livslängden har ökat i befolkningen. År 2009 var antalet mottagare av närståendepenning närmare 10 600 stycken.

### Regler 2009

Personer som avstår från förvärvsarbete för att vårda en svårt sjuk person i hemmet eller på en vårdinrättning kan få närståendepenning. I regel kan ersättning för högst 60 dagar sammanlagt betalas ut för varje person som vårdas.

Närståendepenning kan betalas ut i form av hel, halv eller en fjärdedels ersättning. Maximal ersättning är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten baserat på 7,5 prisbasbelopp.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-24	72	51	8,1	12,1	5 601	8 261
25-29	181	94	9,5	10,1	6 827	7 640
30-34	393	199	10,2	9,8	7 262	7 917
35-39	737	327	8,9	10,1	6 641	8 067
40-44	1 059	450	8,9	9,2	6 514	7 240
45-49	1 442	498	10,1	9,8	7 401	7 793
50-54	1 423	450	10,4	10,8	7 903	8 569
55-59	1 317	402	10,8	11,1	8 120	8 919
60-	1 159	345	13,5	17,0	9 599	12 444
<b>Samtliga</b>	<b>7 783</b>	<b>2 816</b>	<b>10,5</b>	<b>11,0</b>	<b>7 712</b>	<b>8 603</b>

**Närståendepenning 2009.** Av totalt cirka 84 miljoner kronor i närståendepenning år 2009 betalades 71 procent ut till kvinnor och 29

procent till män. Av mottagarna av närståendepenning var 73 procent kvinnor och 27 procent män.



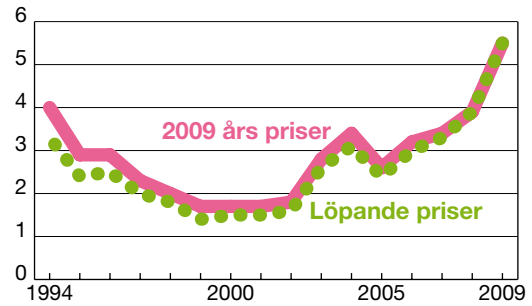
## Tandvård

Det statliga tandvårdsstödet ska stimulera befolkningen till regelbundna tandvårdsbesök och möjliggöra för personer med omfattande behov av tandvård att få dem tillgodosedda.

### Utbetalt belopp för tandvård.

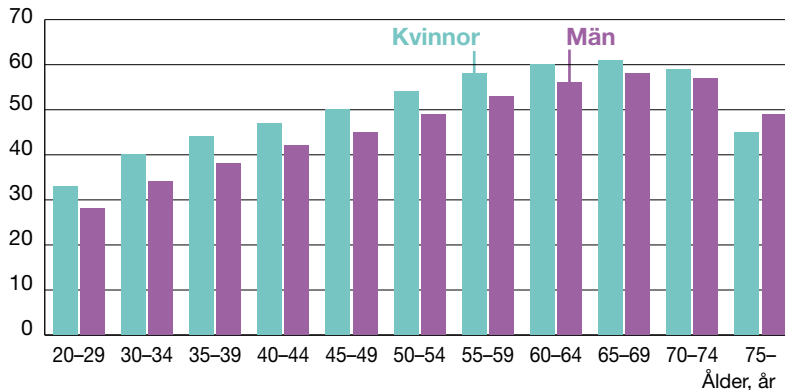
Ersättningsreglerna har successivt ändrats under 1990-talet så att patienterna har fått betala en allt större andel. Utgifterna för tandvårdsförsäkringen har därmed minskat under större delen av 1990-talet, men regeländringar under 2002 medförde att utgifterna ökade kraftigt. I januari 2004 infördes vissa begränsningar som gjorde att utgifterna tillfälligt minskade. Utgifterna för tandvård har därefter ökat. Det nya regelverk som infördes den 1 juli 2008 har inneburit ökade subventioner för patienterna och därmed ökade

Miljarder kronor



utgifter. År 2009 var utgifterna för tandvård omkring 5,5 miljarder kronor.

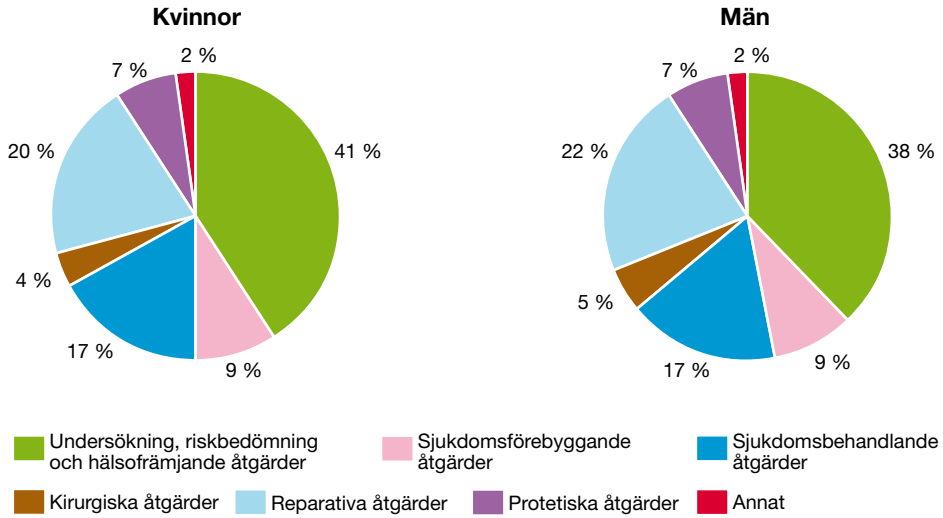
Procent



Notera att storleken på det allmänna tandvårdsbidraget är högre i den yngsta och äldsta åldersgruppen, för mer information se regelrutan.

**Andel av befolkningen som har använt det allmänna tandvårdsbidraget år 2009.** Totalt 46 procent av befolkningen i åldrarna 20 år eller äldre har använt det allmänna

tandvårdsbidraget under 2009. Andelen är högre bland kvinnor än bland män i alla åldersgrupper upp till 74 år.



**Andel åtgärder fördelat på åtgärdsgrupp år 2009.** Den vanligaste åtgärdsgruppen är undersökningar, riskbedömningar och hälsofrämjande åtgärder (41 procent för kvinnor och 38 procent för män). Dessa används för att konstatera om en patient är frisk, sjuk eller om det finns risk för sjukdom. Reparativa åtgärder, till

exempel lagning av tänder, är den näst vanligaste åtgärdsgruppen. Resterande åtgärder är sjukdomsförebyggande åtgärder (till exempel fluorbehandlingar), protetiska åtgärder (insättning av kronor, broar och dylikt), kirurgiska åtgärder (tanduttagningar och liknande) och annat.

Tandvården är avgiftsfri för barn upp till och med 19 år. För individer som är 20 år eller äldre infördes den 1 juli 2008 ett nytt tandvårdsstöd som består av två delar, dels ett allmänt tandvårdsbidrag och dels ett högkostnads-skydd.

Det allmänna tandvårdsbidraget ska stimulera regelbundna besök hos tandläkare och är främst tänkt att användas för undersökningar och förebyggande tandvård. Bidraget är på 150 kronor per år för personer i åldrarna 30–74 år och 300 kronor per år för åldersgrupperna 20–29 år samt 75 år eller äldre.

Högkostnadsskyddet innebär att patienten vid större behandlingar inte behöver betala hela kostnaden själv. Den ersättning som betalas ut beräknas högst utifrån så kallade referenspriser. Varje tandvårdsåtgärd som berättigar till ersättning har ett referenspris, som är ett pris fastställt av staten.

Högkostnadsskyddet beräknas inte per kalenderår, utan beräknas under en ersättningsperiod om högst 12 månader och som kan påbörjas när den försäkrade önskar. Efter det räknas alla ersättningsberättigade åtgärder som utförs under ersättningsperioden in i högkostnadsskyddet.

- För behandlingar vars ersättningsgrundande belopp sammanlagt uppgår till 3 000 kronor under ersättningsperioden betalar patienten hela tandvårdskostnaden.
- För behandlingar vars ersättningsgrundande belopp överstiger 3 000 kronor men inte 15 000 kronor under ersättningsperioden betalar staten 50 procent av det ersättningsgrundande beloppet.
- För behandlingar vars ersättningsgrundande belopp överstiger 15 000 kronor under ersättningsperioden betalar staten 85 procent av det ersättningsgrundande beloppet.

Ålder	Antal avslutade ersättningsperioder i högkostnadsskyddet		Medelbelopp, kronor per avslutad ersättningsperiod	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
20–29	3 180	3 179	4 453	4 452
30–34	3 652	3 283	5 350	5 583
35–39	5 055	4 283	6 142	6 256
40–44	7 047	5 846	6 613	7 201
45–49	9 468	8 041	7 696	8 221
50–54	13 362	11 608	8 328	8 841
55–59	18 546	17 827	9 526	9 874
60–64	24 928	24 462	10 278	10 836
65–69	18 440	18 973	9 139	9 482
70–74	11 365	11 200	7 903	8 195
75–	19 168	15 399	7 809	8 142
<b>Samtliga</b>	<b>134 211</b>	<b>124 101</b>	<b>8 467</b>	<b>8 930</b>

Enbart ersättningsperioder som har lett till en utbetalning inkluderas (dvs. där kostnaden överstigit 3 000 kronor).

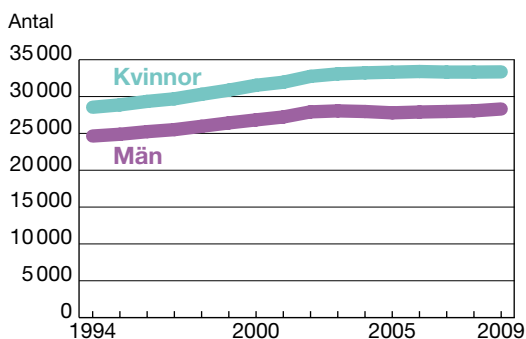
#### Avslutade ersättningsperioder i högkostnadsskyddet år 2009.

Totalt avslutades år 2009 omkring 258 000 stycken ersättningsperioder i högkostnadsskyddet där

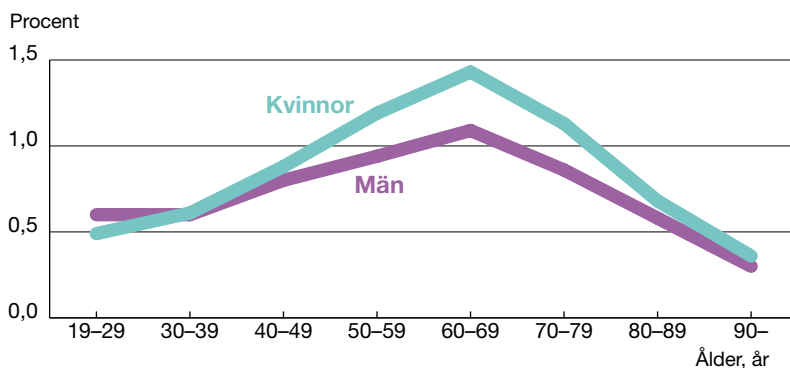
kostnaden överstigit 3 000 kronor. I genomsnitt utbetalades från Försäkringskassan 8 500 kronor för kvinnor och 8 900 kronor för män per avslutad ersättningsperiod.

## Handikappersättning

Handikappersättning ger ekonomisk trygghet till personer med funktionsnedsättning som behöver hjälp av annan person eller har merutgifter på grund av sin funktionsnedsättning.

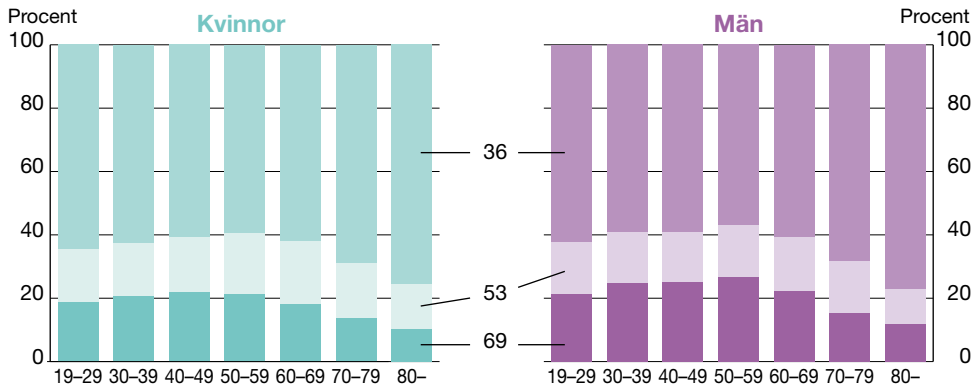


**Personer med handikappersättning i december.** Antal personer med handikappersättning ökade stadigt från 1990-talets början fram till början av 2000-talet men har därefter planat ut. År 2003 ändrades den nedre åldersgränsen för vilken handikappersättning kunde beviljas från 16 år till 19 år, vilket bland annat kan förklara att trenden mattades av. År 2009 var antalet personer med handikappersättning omkring 62 000.



**Andel av befolkningen med handikappersättning i december 2009.** I hela befolkningen 19 år eller äldre hade 1 procent handikappersättning i december 2009. Generellt sett är handikappersättning vanligare bland kvinnor

än bland män, dock inte i unga år vilket bland annat beror på att det är vanligare bland pojkar med medfödda funktionsnedsättningar. Andelen personer med handikappersättning i befolkningen är störst i åldersgruppen 60–69 år.



**Handikappersättning efter ersättningsnivå och ålder i december 2009.** Totalt 63 procent av kvinnorna och 61 procent av männen

med handikappersättning hade den lägsta nivån av ersättningen (36 procent). Den lägsta nivån är även vanligare i äldre åldersklasser.

En person som för avsevärd tid har fått sin funktionsförmåga nedsatt så att han eller hon behöver tidskrävande hjälp av någon annan för att klara sig hemma eller på arbetet kan få handikappersättning. Handikappersättning beviljas också om en person i övrigt har betydande merutgifter på grund av nedsatt funktionsförmåga. Handikappersättning kan beviljas från och med juli månad det år då en person fyller 19 år och som innan han eller hon

fyllt 65 år har fått sin funktionsförmåga nedsatt.

Ersättningen är 36, 53 eller 69 procent av prisbasbeloppet per år, beroende på hjälpbehov och merkostnadernas storlek. År 2009 motsvarade de tre nivåerna 1 284, 1 890 respektive 2 461 kronor per månad. Blinda och personer med ledsyn samt döva och personer med grav hörselskada får alltid ersättning om funktionsnedsättningen uppkom innan de fyllde 65 år.

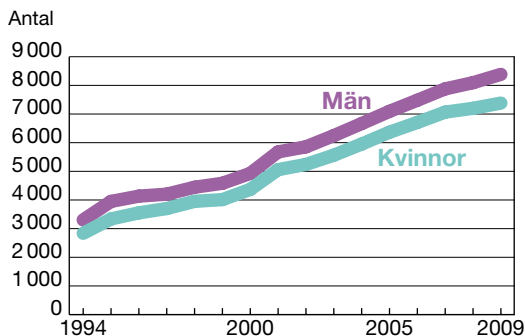
### Regler 2009

**Handikappersättning i december 2009.** Av mottagarna av handikappersättning var 54 procent kvinnor och 46 procent män. Totalt betalades det ut 1,2 miljarder kronor i handikappersättning år 2009, varav 54 procent till kvinnor och 46 procent till män.

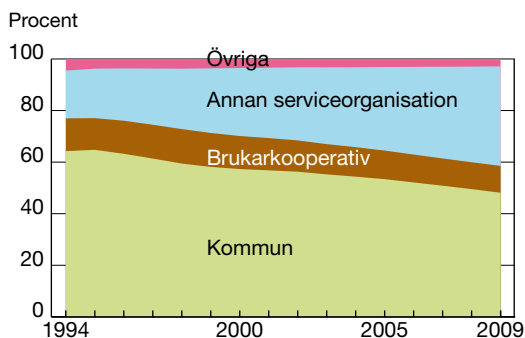
Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19-29	3 107	4 016	1 606	1 635
30-39	3 635	3 722	1 628	1 673
40-49	5 526	5 223	1 648	1 676
50-59	6 835	5 486	1 650	1 697
60-69	8 159	6 160	1 617	1 647
70-79	4 153	2 715	1 548	1 561
80-89	1 723	923	1 497	1 494
90-	211	67	5 560	7 664
<b>Samtliga</b>	<b>33 349</b>	<b>28 312</b>	<b>1 613</b>	<b>1 650</b>

## Assistansersättning

Genom möjligheten till personliga assistenter ges personer med omfattande funktionsnedsättningar möjlighet att kunna leva som andra.



**Personer med assistansersättning i december.** Assistansersättningen infördes år 1994. Antalet personer med ersättningen har ökat stadigt under tidsperioden. Från och med år 2001 ändrades reglerna så att personer som är 65 år får behålla den personliga assistans som de beviljats innan de fyllde 65 år, vilket bland annat kan förklara det ökade antalet. Det har under hela tidsperioden funnits fler män än kvinnor som får assistans.



I gruppen övriga ingår sådana som väljer att vara egen arbetsgivare för sina assistenter eller som anordnar sin assistans med hjälp av flera arbetsgivare.

**Personer med assistansersättning efter typ av anordnare i december.** Andelen som anordnar assistans med hjälp av kommunen har stadigt minskat under tidsperioden till förmån för främst andra serviceorganisationer, där privata assistansanordnare ingår. Andelen som år 2009 anordnade assistans med hjälp av kommunen var 48 procent och andelen som anordnade assistans med andra serviceorganisationer var 39 procent. Observera att uppgift om anordnare enbart samlas in vid första beviljandet, vilket innebär att eventuella byten av anordnare inte inkluderas i statistiken.

Assistansersättning kan ges till den som har autism, utvecklingsstörning, betydande begåvningsmässiga funktionsnedsättningar efter hjärnskada i vuxen ålder eller andra varaktiga funktionsnedsättningar som inte beror på normalt åldrande. Nedsättningen måste vara stor och orsaka betydande svårigheter i den dagliga livsföringen. Person som bor i gruppbostad eller vårdas på institution har inte rätt till assistansersättning.

Assistansersättningen får endast användas till köp av personlig assistans genom kommunen, brukarkooperativ alternativt privat företag eller för att själv avlöna de personliga assistenter som anlitas till hjälp i den dagliga livsföringen.

Assistansersättning betalas med ett belopp per timme, vilket år 2009 motsvarade 247 kronor. Möjlighet finns dock att ansöka om förhöjd ersättning.

## Regler 2009

### Assistansersättning i december

**2009.** Av totalt 91 miljoner timmar assistansersättning år 2009 gick 46 procent till kvinnor och 54 procent till män. Männen fick i genomsnitt fler beviljade timmar än kvinnorna i de flesta åldersklasser. Utgifterna för assistansersättning år 2009 var 21,8 miljarder kronor (inkluderar kommunernas utgifter).

	Antal mottagare		Antal timmar i medeltal, december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-14	829	1 200	395	382
15-19	554	803	446	438
20-24	498	743	521	543
25-29	420	552	558	558
30-34	418	533	567	559
35-39	442	496	519	566
40-44	463	508	507	529
45-49	498	550	498	515
50-54	594	511	476	515
55-59	685	625	476	497
60-64	903	840	467	478
65-	1 078	1 023	422	428
<b>Samtliga</b>	<b>7 382</b>	<b>8 384</b>	<b>475</b>	<b>485</b>

**Assistansersättning efter personkrets i december 2009.** Personkrets 1 är personer med utvecklingsstörning, autism m.m., personkrets 2 personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder och personkrets 3 personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som inte beror på naturligt åldrande. Antal personer som beviljats assistansersättning är störst i personkrets 3, vilken motsvarade 60 procent av alla kvinnor och 53 procent av alla män som beviljats assistansersättning. Flest antal timmar per månad

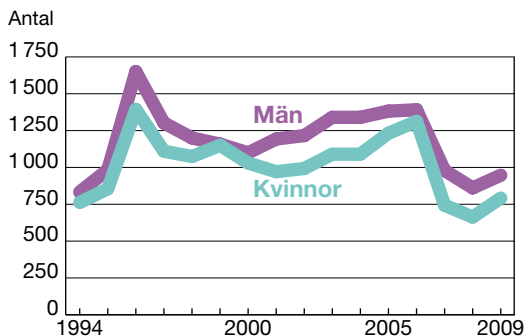
Personkrets	Antal mottagare		Antal timmar i medeltal, december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Personkrets 1	2 560	3 383	482	481
Personkrets 2	344	526	565	591
Personkrets 3	4 447	4 409	465	478
<b>Samtliga</b>	<b>7 351</b>	<b>8 318</b>	<b>474</b>	<b>484</b>

Observera att uppgift om personkrets saknas för vissa personer, varvid uppgifterna för samtliga skiljer sig något från de som redovisas i tidigare tabell.

beviljas till personkrets 2, vilket beror på att denna grupp möter funktionshinder som i genomsnitt förorsakar mer omfattande behov av stöd och service än personer i de andra personkretsarna.

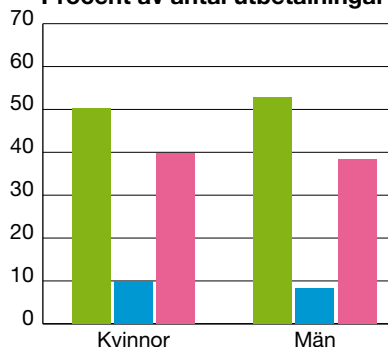
## Bilstöd

Bilstöd ska underlätta för personer som har varaktiga funktionsnedsättningar som gör att de har svårt att förflytta sig.

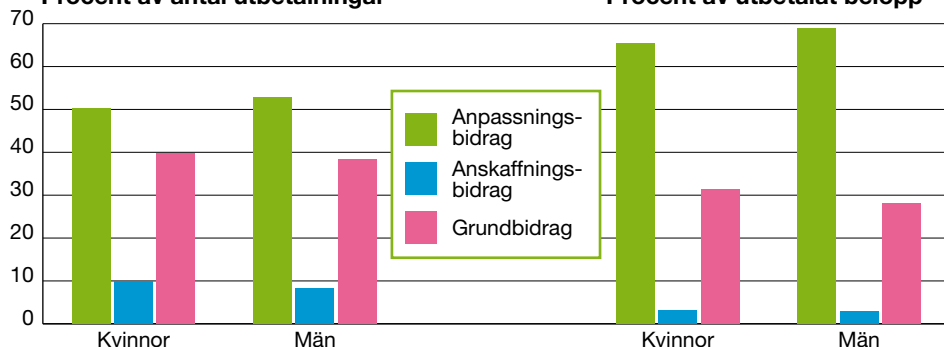


**Antal beviljade bilstöd.** Bilstödet infördes 1988. Eftersom det fram till och med år 2006 enbart var möjligt att få ett nytt bilstöd vart sjunde år förekommer det toppar med en viss regelbundenhet under tidsperioden. Sedan år 2007 kan ett nytt bilstöd beviljas vart nionde år. Det är något färre kvinnor än män som får denna ersättning.

Procent av antal utbetalningar



Procent av utbetalat belopp



### Bilstöd efter typ av bidrag år 2009.

Den vanligaste typen av bilstöd år 2009 var anpassningsbidrag, vilket motsvarade 50 respektive 53 procent av alla bilstöd som

betalades ut för kvinnor och män. Av det utbetalda beloppet år 2009 betalades 65 respektive 69 procent ut i form av anpassningsbidrag för kvinnor och män.



Bilstöd består av flera bidrag. Det finns två bidrag för att köpa bil – grundbidrag och anskaffningsbidrag. Grundbidrag kan ges för inköp av bil och kan beviljas vart tionde år. Beroende på inkomsten kan anskaffningsbidrag också vara aktuellt. Anpassningsbidrag kan beviljas för anpassning av fordon. Bilstöd kan i vissa fall även beviljas för körkortsutbildning. Bilstöd beviljas främst till bil, men även till andra motor-

fordon som motorcykel eller moped. Grundförutsättningen för att få bilstöd är att den enskilde ska ha en varaktig funktionsnedsättning som innebär väsentliga svårigheter att förflytta sig eller att använda allmänna kommunikationer. Föräldrar som har ett barn med funktionsnedsättning kan i vissa fall ha rätt till bilstöd om de behöver bilen för att kunna förflytta sig tillsammans med barnet.

## Regler 2009

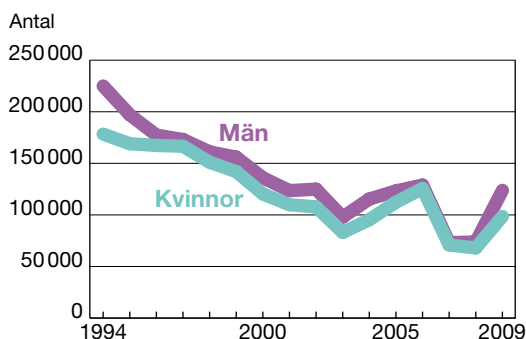
**Bilstöd 2009.** Av mottagarna av bilstöd var 46 procent kvinnor och 54 procent män. Totalt betalades det ut 221,9 miljoner kronor i bilstöd år 2009, varav 45 procent till kvinnor och 55 procent till män.

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
-15	250	274	99 299	101 692
16-19	59	81	103 363	125 841
20-24	45	72	115 254	102 640
25-29	39	40	83 555	108 737
30-34	39	61	125 885	86 260
35-39	76	84	103 326	133 404
40-44	83	105	99 823	130 984
45-49	114	124	104 115	79 716
50-54	91	106	89 529	97 182
55-59	83	100	105 892	65 664
60-64	85	86	103 881	124 126
65-	30	44	66 489	88 578
<b>Totalt</b>	<b>994</b>	<b>1 177</b>	<b>100 650</b>	<b>103 095</b>

## Annan utbetalning

### Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning betalas ut till arbetslösa personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.



**Antal mottagare av aktivitetsstöd och utvecklingsersättning.** Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning betalas ut av Försäkringskassan, men kostnadsansvaret ligger hos Arbetsförmedlingen. Under år 2009 fick omkring 222 000 personer aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning, varav något fler var män än kvinnor.

#### Regler 2009

En person som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program via Arbetsförmedlingen kan få aktivitetsstöd från Försäkringskassan. Exempel på program som berättigar till aktivitetsstöd är jobb- och utvecklingsgaranti, arbetsmarknadsutbildning, arbetslivsinriktad rehabilitering, arbetspraktik, stöd till start av näringsverksamhet, projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning samt vägledning med mera. Även personer som deltar i jobbgaranti för ungdomar har rätt till aktivitetsstöd om de inte uppfyller villkoren för a-kassa. För personer som inte uppfyller villkoren för a-kassa och som deltar i ett program på heltid motsvarar

aktivitetsstödet 223 kronor per dag år 2009. Personer som uppfyller villkoren för a-kassa får högst 680 kronor per dag och minst 320 kronor per dag år 2009.

En person i åldern 18–24 år som deltar i jobbgaranti för ungdomar och som inte uppfyller villkoren för ersättning från a-kassan kan få utvecklingsersättning från Försäkringskassan. Ersättningens storlek varierar beroende på bland annat ålder och om personen har ett slutbetyg från gymnasiet. Högsta möjliga utvecklingsersättning för personer med ett slutbetyg från gymnasiet samt för alla över 20 år (oavsett om ett slutbetyg finns eller inte) är 134 kronor per dag år 2009.

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, dagersättning i kronor	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16–24	26 510	43 151	93	98	240	277
varav <sup>1</sup>						
utvecklings- ersättning	18 168	27 734	86	90	130	130
aktivitetsstöd	10 399	18 986	87	92	385	440
25–29	9 675	13 282	94	98	385	426
30–34	8 247	10 018	95	94	428	446
35–39	9 748	9 665	106	102	461	477
40–44	10 254	9 858	117	111	468	498
45–49	9 383	9 828	127	122	472	508
50–54	8 271	9 076	139	132	486	523
55–59	7 634	8 904	152	146	504	545
60–	8 257	9 493	160	152	529	580
<b>Samtliga</b>	<b>97 979</b>	<b>123 275</b>	<b>115</b>	<b>111</b>	<b>404</b>	<b>420</b>

<sup>1</sup> Antalet för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning summerar inte till antalet för åldersgruppen 16–24 år. Detta beror på att en person både kan ha fått utvecklingsersättning och aktivitetsstöd under året. Summan för åldersgruppen 16–24 år anger dock unika individer som har fått någon av dessa ersättningar under året.

**Antal mottagare av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning år 2009.** Av mottagarna av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning var 44 procent kvinnor och 56 procent

män. Totalt betalades det ut 10,3 miljarder kronor i aktivitetsstöd och utvecklingsersättning under år 2009, varav 43 procent till kvinnor och 57 procent till män.

## Publicerat av Försäkringskassan

---

### **I denna förteckning finns de publikationer som har givits ut av Försäkringskassan mellan januari 2009 och september 2010**

Beställ eller ladda ner via Försäkringskassans hemsida  
[www.forsakringskassan.se](http://www.forsakringskassan.se).

### **Barn, familj och handikapp**

Orsaker till att föräldrar inte ansökte om jämställdhetsbonus år 2010 (Socialförsäkringsrapport 2010:15)

Outnyttjad föräldrapenning. En studie om föräldrapenningdagar som inte har använts (Socialförsäkringsrapport 2010:14)

Resultatindikatorer för den ekonomiska familjepolitiken (Socialförsäkringsrapport 2010:10)

Jämställdhetsbonusen - en effektutvärdering (Socialförsäkringsrapport 2010:5)

Föräldrars syn på Försäkringskassans information om föräldraförsäkringen. Resultat från en enkätundersökning hösten 2009 (Socialförsäkringsrapport 2010:3)

Papporna och motiven. Den svenska föräldraledigheten i ett geografiskt perspektiv. The fathers and the motives. (Working Papers in Social Insurance 2010:1)

The fathers and the motives. Swedish paid parental leave in a geographical perspective (Working papers in Social Insurance 2010:1)

Extra ersättningar vid föräldraledighet. Parental leave benefits and employers' additional compensation (Working Papers in Social Insurance 2009:3)

Parental leave benefits and employers' additional compensation (Working papers in Social Insurance 2009:3)

Barnbidraget i internationellt perspektiv. Child allowances in comparative perspective (Working Papers in Social Insurance 2009:2)

Child allowances in comparative perspective (Working papers in Social Insurance 2009:2)

Ensamstående föräldrars ekonomiska situation  
(Socialförsäkringsrapport 2009:4)

Är det verkligen ekonomin som styr? En studie av ekonomiska drivkrafter vid vård av barn. Is Economy Most Important?  
(Working Papers in Social Insurance 2009:1)

Is Economy Most Important? – A study of economic incentives for using temporary parental leave for care of sick children (Working papers in Social Insurance 2009:1)

Hur länge spelar pappors föräldraledighet roll? En studie av sambandet mellan pappors föräldraledighet och deras kontakt med sina barn (Socialförsäkringsrapport 2009:1)

## Sjukförmåner

Prisutvecklingen inom tandvården 2008–2009 samt analys av patientkostnaden i det gamla respektive nya tandvårdsstödet  
(Socialförsäkringsrapport 2010:13)

Utvärdering av handlägningsprocessen inför deltagande i aktiv insats. En försöksverksamhet med alternativa insatser för långtidssjukskrivna (Socialförsäkringsrapport 2010:12)

Det nya tandvårdsstödet från den 1 juli 2008. Besöksfrekvenser i förebyggande syfte, samt effekterna av skyddet mot höga kostnader (Socialförsäkringsrapport 2010:11)

Underlättar tidiga insatser i sjukskrivningsprocessen återgången i arbete? (Socialförsäkringsrapport 2010:9)

Tidiga insatser i sjukfallen – vad leder de till?  
(Socialförsäkringsrapport 2010:8)

Beslutsstödet. Sjukskrivningsmönster före och efter införandet av specifika försäkringsmedicinska rekommendationer för psykiska sjukdomar (Socialförsäkringsrapport 2010:7)

Hälsa, arbetsmarknadsanknytning och behov av stödjande insatser hos personer med sjuk- och aktivitetsersättning  
(Socialförsäkringsrapport 2010:2)

Tidig bedömning – en analys av faktorer som påverkar tidpunkten för överlämnande av ärenden till LFC (Socialförsäkringsrapport 2010:1)

Inkomstutvecklingen för individer med sjukersättning och aktivitetsersättning. Ekonomisk standard åren 1991–2006  
(Socialförsäkringsrapport 2009:12)

Sjukfrånvaron i Sverige – på väg mot europeiska nivåer? Utvecklingen i åtta länder 1990–2007. (Socialförsäkringsrapport 2009:10)

Ohälsoskulden 2008. (Socialförsäkringsrapport 2009:8)

Kartläggning av försörjningskällor efter avslutad period med sjukpenning. (Socialförsäkringsrapport 2009:7)

Uppföljning av Pilas verksamhet på riksnivå. Pilotinsatser för långtidssjukskrivna till arbete (Socialförsäkringsrapport 2009:6)

Beslutsstödet. Sjukskrivningsmönster före och efter införandet av försäkringsmedicinska rekommendationer för fysiska sjukdomar (Socialförsäkringsrapport 2009:5)

Trygghetens variationer. Om hälsa och lokal kultur (Socialförsäkringsrapport 2009:2)

## Övriga

Global kris – Håller välfärdssystemen? Rapport från forskarseminarium i Umeå 20–21 januari 2010 (Socialförsäkringsrapport 2010:6)

Försäkringskassans kundundersökning. Riksmätning 2009:2 (Socialförsäkringsrapport 2010:4)

Regeringsrättens domar i socialförsäkringsmål. Januari 2005–december 2009. En rättsfallsöversikt (Anser 2010:1)

Socialförsäkringen i siffror 2009 (Socialförsäkringen i siffror)

Social Insurance in Figures 2009 (Socialförsäkringen i siffror)

Kundundersökningen 2008 (Socialförsäkringsrapport 2009:13)

Slaget om välfärden. Sjutton essäer om socialförsäkringarna och Försäkringskassan i framtiden. (Socialförsäkringsrapport 2009:11)

Arbetslinjens återkomst? Rapport från forskarseminarium i Umeå 21–22 januari 2009 (Socialförsäkringsrapport 2009:3)

## Socialförsäkringen i siffror 2010

Socialförsäkringen är ett naturligt inslag i de flestas liv. Den har stor betydelse inte bara för människors trygghet och välfärd, utan också för samhällsekonomin. År 2009 omfattade socialförsäkringens utgifter omkring 481 miljarder kronor, eller motsvarande 15 procent av bruttonationalprodukten (BNP).

Försäkringskassan ger årligen ut *Socialförsäkringen i siffror* som syftar till att med statistik och kommentarer redovisa ett antal försäkringar och bidrag som Försäkringskassan administrerar och betalar ut. Dessa försäkringar och bidrag beskrivs här i tabeller, kartor och diagram utifrån områdena socialförsäkringens omfattning och finansiering, registrerade försäkrade, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning samt för annan utbetalning. Innehållet i *Socialförsäkringen i siffror 2010* har även utökats jämfört med tidigare år med nya tabeller och diagram för att bättre spegla utfallet för de försäkringar och bidrag som inkluderas. Därutöver inkluderas inte längre statistik om försäkringar och bidrag som betalas till pensionärer.